ԺԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4438 — ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 25/8 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1900 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ — 14 ՃԷՄԱԶԻԼ ԱԽԻՐ 1313 — ԺԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4438

درعلیه‌ده غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան

Հոս առաքուած թղթե հոսքը á la Direction du Journal "AREVELK" Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Հոլով եւ գաւառներու համար	տարեկան	140	ղրշ.
» » » »	վեցամեայ	70	»
» » » »	եռամեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40	Ֆրք.
» » »	վեցամեայ	20	»

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 գրուշի փուլը 100 գրուշի հաշուով:

Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

ԼՍԻԱԳՈՅՆ ՀԱՄԲԱՆ

ՌՈՒՍՃՈՒԿ, 20 սեպտ.

«Թիւրիմացութիւնները այլ եւս թո՛ղ փարատին մեր միջէն»։ Այս եղաւ եզրակացութիւնն այն գումարման զոր սրբազործեցինք անցեալ տարի Ներկայ Թաղ. Խորհրդին ամէնէն ազնիւ անդամներէն մէկուն տունը։ Եւ մեր համաձայնութիւնը իր բարերար ազդեցութիւնը պիտի ունենայ անշուշտ, եթէ հին ու նոր անձնական կիրքեր չյուզուին վերստին և քմահաճոյքն ու մեծամտութիւնը քիչ մըն ալ կրծոնցնեն իրենց այժը։ Այդ բանին առաջքն է, որ հարիւր առնել կ'ուզէ Պ. Դիտող, որուն բոլոր գրածներուն համակարծիք չեմ, և որմէ պիտի խնդրեի որ ինքզինքը ուրիշին հետ չփոթել չտար։ Ես իմ գաղափարներուս մէջ այնչափ յստակ և այնչափ համարձակ եմ, որ ծածկուելու բնաւ պատճառ մը չունիմ։ Անկեղծ դիտողութիւնը իր հակառակորդը կ'ընդհէլ վերջապէս։

Ես այդ ուրախացուցիչ արդիւնքը վայելեցի և գոհ եմ։ Մեր եկեղեցին ու կրթական յարկերը և բարեգործական մարմինները օգտակար ըլլալու տրամադիր անձերու յանձնուած են, որոնցմէ շատ բան կը սպասենք տակաւին։ Մեր դժբախտ սովորութիւնն է որ ամէն տարի ուսուցչական փոփոխութիւններ կը կատարենք և այդ պատճառ կը դառնայ շատ անդամ անհաճոյ միջադէպերու։ Գէորգ պատուելին, բարի ու բաւական ուսեալ մէկն է՝ զոր դեռ կարելի է գործածել կրթական յարկերու մէջ և վստահ եմ թէ կարող տեսչի մը տնօրէնութեան տակ օգտակար կրնայ ըլլալ։ Երբ ինծի եկան իմ օժանդակութիւնս ալ խնդրելու զայն վարժարանին ուսուցիչ նշանակել տալու համար, սիրով ստորագրեցի պատրաստուած հանդգրագրեան նիբքեր, առանց սակայն կարեւորութիւն տալու այն սպառնալիքին թէ, հակառակ պարագային օտար վարժարան պիտի ուղարկուէին տղաքը։ Բարքերու աղնուութիւնը կը պահանջէ դէթ խնդրանքի մը ժամանակ մեզմ ու քաղաքավար ըլլալ քիչ մը։

Տիկնանց խնամակալութիւն մը աղջկանց վարժարանին համար հշմարիտ բարիք մը պիտի ըլլայ։ որչափ ալ զայն կազմող տիկինները խնամեալ դաստիարակութիւն մը ստացած ըլլալու բաղդը ունեցած չըլլան։ անոնց հսկողութիւնը անհրաժեշտ է նոյն իսկ վարժարանին բարոյական օգտին համար, որպէսզի խեղճ վարժուհիներ լիրբ ու լպիրշ չբնականներու մէջ իրենց կուսական ամբծութիւնը կորսնցնելու վտանգին մէջ չգտնուին, որուն օրինակը ունինք աչքերնուս առջեւը։ Որբանոցի տիկինները լաւ գործ մը ըրին իրենց ուշադրութիւնը դարձնելով վարժարանին աղքատիկ տղոց վրայ, որոնք նոյնչափ պէտք ունին իրենց հոգածութեանը։ մանաւանդ որ ուրիշ Որբանոցի մարմին մը արդէն կը շարունակէ գործել անվնաս կերպով՝ իր նախագծած յատակագիծին վրայ հաստատ ու յարատեւող։

Երբ որբերու մասին կը գրեմ ուշադրութիւնս կը դառնայ տեղւոյս գերման որբանոցին վրայ։ Կ'ըսեն թէ գերման պատուելին խիստ կը վարուի տղոցը հետ։ Ես ժամանակ ունեցած չեմ ստուգելու տակիւ։ մանաւանդ որ հոս պաշտօնական մարմիններ ունինք, որոնք կրնան և պէտք է միջամտեն ի հարկին։ Ամէն բան թող նպաստեն մեզմէ։ իմկարծիքս ես է, թէ մենք յանձն իրաւունք ունենալ կը կարծենք մեր տղաքը անինայ ծեծելու և երբ օտար մը ապտակ մը դարնէ, կ'արիւնի մեր սիրտը։ Գիտեմ հակառակորդներս—և ո՞վ չունի հակառակորդ—այնպէս զրոյց մը հաներ են թէ գերմ. որբանոցի մէջ կատարուած հակամարդկային արարքներու մասին աչք կը գոցեմ, որովհետեւ տնօրէնութիւնը ինձմէ առուտուր կ'ընէ և ես դաշնակի դասեր ալ կ'աւանդեմ եղեր հոն։ Ծիծաղս չեմ կրնար բռնել այդ առասպելներուն մասին։

Ամէն բան հարեւանցի ու տմարդի կերպով ըմբռնել ու վերլուծել ընդհանուր սովորութիւն եղած է հոս։ ամէն բան շահու կապուած է։ Ցարդէ այստեղի մեծապատուներէն մէկը և պիտի մոռնայ թէ կամ ակնկալութիւն մը ունիս և կամ կը վախնայ իրմէ։

Գալով մեր եկեղեցւոյ պաշտօնեաներուն, անոնք գերծ չեն միւնոյն թերութիւններէն, որոնք մեր կղերին յատուկ են ընդհանրապէս։ Տէր Գէորգ Թէրզեան հայրը կրնայ լաւ գաղափար մը չտանիլ հետը, ինչ որ գրեթէ ամէնքնիս ալ պիտի ընենք։ Բայց յանցանքը տեղացիներունը չէ։ անոնք կ'ըսեն մեզի. «Մենք ձեզի չհաւատացինք հոս։» Եւ իրաւունք չունին մեզի։ ՄԱՍԵՀ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ

(Շար. տարբեր օրուան թիւեն եւ վերջ)

—Հաճեցէք ոտքի ելլել, տիկի՛ն։

Ամերիկացին գրպանէն ծալուած ոչխարս մը հանեց և չափեց կնոջ հասակը։

—Ա՜հ, շատ լաւ... կատարելապէս յարմար... մէկ մէթր վաթսուն սանտիմ, ճիշդ պահանջուած չափը...։ Եթէ առաջարկուած մանկամարդ կինն ալ այդ հասակը ունի...

—Պարոն, ձեզի ըսի՞ թէ աղջիկը շատ գեղեցիկ է։

—Ի՞նչ փոյթ գեղեցկութիւնը։

—Հետեւած է կարգ մը դեղարուեստներու, ինչպէս նկարչութեան..., երաժշտութեան...

—Այդ ամէնը նշանակութիւն չունի ինծի համար... իր ոտքին երկարութիւնը օ՞րքան է, գիտէք։

—Այո՛ և դիպուածաւ տեղեկացայ... անցած օր իր տունը գտնուած պահուս մուճակները հագայ։

—Նստեցէք տիկին, եթէ կը հաճիք և ոտքերնիդ դրէք սա պղտիկ մեքենային վրայ... սա տեղ... ի՞նչ կ'ըսէք սասր։

—Աթոռակ։

—Ո՜հ, այո՛... աթոռակ։

Աննիպալ ծնրադրեց ամուսնական գործակալուհիին առջեւ և կոչկակալի չափ մը հանելով գրպանէն, ոտքին մեծութիւնը չափեց։

—Օ՛լ բայթ, գոչեց Ամերիկացին...։ Տասնըվեց սանտիմէթր չորս միլիմէթր... ճիշդ ուզած մեծութիւնս...։ Եթէ մանկամարդ կնոջ ոտքն ալ ձերինին չափ է, հեռը կ'ամուսնանամ... գայէք փնտռենք։

Տիկին Վիժըրի շատ նեղութիւն քաշեց իր յանախորդին հասկցնելու համար թէ՝ պէտք էր մինչեւ յաջորդ առտու սպասել դէթ։

—Սարսղոսական գործ ունիմ... շատ տիսղոսական, պատասխանեց Նոր Աշխարհի այդ զաւակը...։ Վաղը այս ժամուն Նորէն պիտի գամ... Ութ օրուան մէջ պէտք է ամուսնանամ... այսոր ամսուն 15 է, 30ին ժամ 3ին ժամադրութիւն մը ունիմ Թղոմպիսի մէջ։ Հաճեցէք մանկամարդ կնոջ ըսել թէ Աննիպալ Բլընքէթի կը կոչուիմ, գործէ քաշուած վաճառական մը ու... 300,000 տոլարի հարստութիւն մը ունի...։ Բայց աւելորդ է անհանգիստ ընել զայն, եթէ վաթսուն քիլոյէն աւելի կը կշռէ... յետոյ կայ նաեւ հասակը որ վգին չրջապատին կրկնապատիկը պէտք է ըլլայ և վիզը՝ դաստակին կրկինը... ուշադիր եղէք։

Դ.

Ցաջորդ օրը երբ Աննիպալ գրասենեակ գնաց, տիկին Վիժըրի առանձին էր տակաւին։

—Մանկամարդ աղջիկը, հարցուց նանքին։

—Հիմա պիտի գայ... պատասխանեց գործակալուհին իր ամէնէն սիրուն ժպիտովը... բայց նստեցէք, պարոն Աննիպալ... ինչ գեղեցիկ մահանուն...։ Ես Հարթանս կը կոչուիմ։

—Ի՞նչ փոյթ։

—Ձեզ չսպասցնելու համար, պարոն, չափեցի և կշռեցի նորատի աղջիկը։

—Ո՞քան է։

—Կարծեմ թէ հասակը իմինս չափ էր։ բայց ոտքին մեծութիւնը 1,55 մէթր է։

—Ասիկա գործս չի զար։

—Կը կարծէի թէ մարմնոյն ծանրութիւնը իմինս պէս վաթսուն քիլոգրամ է... բայց սխալեր եմ, 73 քիլոգրամ կը կշռէ։

—Շա՛տ ծանր է։

—Գալով դաստակին, շատ մեծ է, հաստեղով վգին... Այսպէս, չափեցի իմինս, ճիշդ կրկնին է դաստակս, մինչ անորը՝ մէկուկէս անգամն է... Իսկ գալով հասակս... տեսէք ճիշդ ու ճիշդ երկու անգամն է վգիս չրջապատին, մինչ անորը երեք անգամն է։

—Բնել է ինծի չի յարմարիր. անկարելի է։

—Բայց ուրիշ մը կը գտնեմ... սպասով եղէք... Ձեր պահանջած պայմաններով կին մը կայ տրամադրութեանս տակ։

Ցետոյ, ընդմիջելով խօսքը, ամուսնական գործակալուհին յարեց.

—Ներեցէ՛ք, այդ մասին շատ տգէտ եմ. մէկ տարբը քանի՞ ֆրանք է։

—Հինգ ֆր. 40 սանթիմ։

—Բնել է ձեր հարստութիւնը կը հասնի...

—1,624,131 ֆր.ֆ, այսօրուան հրապարակի դրամական տարբերութեամբ։

—Օ՜հ, անպատճառ, անպատճառ... յարմար կին մը կը գտնեմ ձեզի։

Պահ մը լռութիւն տիրեց. Աննիպալ կը խորհէր։

—Ներողութիւն, տիկին, յարեց վերջապէս։ Հաճեցէք ոտքի ելլել... կ'ուզեմ ճշդել... հասակնիդ մէկ մէթր վաթսուն է...։ Դաստակնիդ տուէք... վզերնիդ տեսնեմ... լաւ է... հասակնի՞դ...

—Բայց պարոն։

—Ճիշդ երկու անգամն է ձեր վզին չրջապատին... Հաճեցէք նստիլ... Ոտքերնի՞դ... 16 սանտիմէթր 4... Աղէկ է։ Կշռորդ մը ունի՞ք։

—Ոչ, պարոն... Բայց այս առտու հետաքրքրութիւնս գոհացնելու համար ինքնաշարժ կշռորդով մը կշռուեցայ. ահա թիւերդը, վրան 60 քիլոգրամ նշանակուած է։

—Կատարեալ է, օ՜հ, ամէն բան կատարեալ... Տիկին ձեզի հետ կրնամ ամուսնանալ։

—Բայց պարոն, այսպէս չուտով։ Անտարակոյս շատ ուրախ պիտի ըլլամ... Բայց դուք չէք գիտեր ամուսնացած կամ ամուրի ըլլալս։

—Ասպահով եղէք... այրի եմ... և կը խոստովանիմ թէ ժամանակ անցնելէ յետոյ... թերեւս կարենամ սիրել ձեզ։

—Ի՞նչ փոյթ ամուսինդիդ... ամուսնալուծման գինը պիտի վճարեմ... Գոյբերնիդ պատրաստեցէք... վաղը չէ միւս օր չոգենաւ պիտի նստինք ժամ 4ին։ Ամերիկայի մէջ պիտի ամուսնանանք... հոն ալ ուրիշ չուտ կը կատարուի... Ու այսպէս ամսուն 30ին Թղոմպիսի մէջ ժամադրութեանս ներկայ պիտի գտնուիս... Ամէն բան անթերի պիտի ըլլայ... Ահ, այսուհետեւ կրնաք փակել ամուսնութեանց ձեր վաճառատունը... Մնաք բարով, տիկին Բլընքէթ... Անդրանիկ անտեսանն չոգենաւի մը մէջ կողմնախցիկ մը պիտի վարձեմ։

Դ.

Ու պատուութիւնը կ'ըսէ թէ կատարելապէս երջանիկ եղան անոնք... երեք ամիս միայն։

Աւաղ, երեք ամիս յետոյ ամերիկեան լրագիրները անոնց ամուսնալուծման ծանուցումը կը հրատարակէին։ Տիկին Բլընքէթ Ջուկիս քիլոգրամ աւելի ծանր կըշռելու յանցանքը գործած էր։ Պայմանագրութիւնը չէր յարգած։

Տիկին Բլընքէթ կամ աւելի ճիշդ տիկին Վիժըրի խոշոր տուգանք մը առաւ իր ամուսնէն և առաջարկեց անոր Ամերիկայի իր թղթակիցը ըլլալ, ինչ որ Պ. Բլընքէթ սիրով ընդունեց. ահա՛ ինչու համար սա ծանուցումը կը տեսնուի լրագիրներուն չորրորդ երեսը.

Միջազգային գործակալութիւն, Վիժըրի և Բլընքէթ, 3000 էն մինչեւ 3 միլիոն ֆր.։ Մեծ մթերք այրիներու և նորատի աղջիկներու։ Բացարիկ առիթներ։ Ցաբարերութիւն երկու աշխարհներու հետ։

Կ'երեւայ թէ Աննիպալ Բլընքէթի հիմա մտադիր է խաչվիկուհիի մը հետ ամուսնանալ որ վեց ոտք բարձրութիւն ունի և 92 քիլոգրամ կը կշռէ։ Իր խէսալը փոխած է։ Թարգմ. Զ. Ն.

ՀԵՐԲՈՒՄ ՄԸ

ԿԻՊՎԷ-ՄԻՋՊԻՒՂ, 10 սեպտ.

Կը ցաւիմ ըսել որ այս երկրորդ թղթակցութիւնս պատասխանը պիտի ըլլայ այն բարեկոնեան հերքմագրին որ հրատարակուած էր Սուրհանդակի 462 թիւին մէջ և ստորագրուած էլմէյի երրեմնի ցբրուած հոգաբարձութեան երկու անդամներուն կողմէ, ինչպէս նաեւ այն քանի մը տող գրութեան որ հրատարակուած էր Արեւելքի նախորդ շաբթուան ազգ. լուրերու բաժնին մէջ։ Երբ մարդ հետաքրքիր աչքով դիտի այս երկու գրուածները՝ ալ, պիտի տեսնէ հոն ոճի նոյնութիւն, ինչ որ կը յայտնէ միեւնոյն գրիչը, տարբեր անձերու ստորագրութիւնով չահագործուած։ Ես չիտակը կը սպասէի տակաւին միեւնոյն բաները ուրիշ տեղեր ալ կարդալ, ահա ճիշդ այդ պատճառով էր որ ցարդ լռութիւն պահեցի, որպէս զի դրելիքս ըլլայ ամէնուն ալ պատասխանը։ Ու հիմա վստահ ըլլալով որ այլ եւս ատոնք դադար առած են, կը փութամ հերքմագիրներուն հերքմագիրը գրել։

Նախ ձեռք կ'առնեմ փոխ-առաջնորդ վարդապետին քննութիւններուն նախագահելու խնդիրը։ Իրենց ժամանակացոյցին համեմատ քննութիւնները պիտի տեւէին եօթը օր և կը սկսէին ուրբաթ օր մը, և վարդապետը այս տեղէն կը մեկնէր երեքշաբթի, որ ըսել է քննութեան հինգերորդ օրը. կրնա՞ն ուրանալ ասիկա. և ես այս վիճակին մէջ ի՞նչպէս ըսե՛ր որ վարդապետը նախագահէ քննութիւններուն։ Գալով վարդապետին «զով օդ չընչելուն» պարտաւոր չեմ այս մասին իրենց բացատրութիւն տալ, թող վարդապետը ինք պահանջէ ատոր բացատրութիւնը։ Իրենք թող իրենց աչքին տակի խնդիրներուն վրայ նային, ու յանկէ գի պէս կրկնեն ու կրկնեն հրապարակաւ վարդապետին գործունէութեան սահմանը կազմող խոպակի հաւաքումը։

Պ. Հռետորին ուղղելով խօսքս կը հարցնեմ թէ ինչո՞ւ իմ բառերս ու խօսքերս ինձի կը ծախէ, եթէ կարելի է թող բարեհաճի նախորդ դիտողագրիս մէջ գտնուած հակասութիւններս ստորագծել, ինչպէս որ ես ըրած էի։ Եթէ զոցի գրութիւնը իրապէս վարժարանէն փոարուած ըլլար, երկսեռ ուսանողները իրենց դոց գրած քերականական կանոնները սորված լեզուներնուն մէջ պիտի կարենային կիրարկել։ Կ'ուզէ՞ք որ օրինակով խօսիմ։ Օսմաներէնի քննութեան՝ քանի մը տողէ բաղկացեալ ուղղագրութիւն մը ըսուեցաւ այն պարոնին կողմէ և էն յաջողակ աշակերտին գրածին մէջ տեսնուեցաւ ուղղագրութեան ինը հատ սխալ, որով ոչ այնչափ մեղադրելի է ուսուցիչը և ոչ ալ ուսանողը, որովհետեւ կրնայ ըլլալ որ տղան այդ բառերուն հանդիպած չըլլայ։ Բայց ի՞նչ ըսել, ուրիշներու մէջ, օսմլեզուին յանախ գործածուած այն իպաֆեթի սիալներուն զորս ըրած էին չորս հինգ անգամ և որոնց կանոնը սակայն ջուրի պէս կ'արտասանէին։ Ցիրանսերէնի դասը անկի աւելի ողբալի վիճակ մը ունէր, որովհետեւ ոչ միայն պարզ և դիւրին բառերու ուղղագրութիւնը չէին կրնար գրել, այլ և երկու օժանդակ բայերը և չորս լծորդութեան ներկայացուցիչները տանց հարցնողին մէջ անտեսութեան չէին կրնար խոնարհել։ Եւ կը լսեմ թէ,—իսկ՛ թէ լսածս սխալ ըլլար,—այս տղաքը յաջորդ տարի չրջանաւարտ (՝) պիտի ելնեն։

Այդ կիրակի օրն էր որ կատարուեցաւ դպրեւոր աղջկանց հայերէնի քննութիւնը։ Ես կը սպասէի մանկուհիներուն ձեռքը տեսնել աշխարհաբար հաւաքածոյ մը որ կարդային հատուածներ և դանոնք բացատրէին բերանացի, բայց ասոր հակառակը տեսայ որ գրատախտակին վրայ իւրաքանչիւր աշակերտուհիի զրել կու տային, իրենց գրքին մէջէն, գրաբար նախադասութիւններ և պարբերութիւններ զոր լուծել կու տային ու կը հարցնէին հոլովներ, որոնց և ոչ մէկուն մէջէն աշակերտուհիները կրնային դուրս ելլել։ բայց քերականական կանոն մը հարցուած պարագային իրենց պատասխանը մեքենական կ'ելլար։ Եւ այսպէս հակամանկավարժական ծիծաղ դրութեան հետեւանքով խեղճ աղջիկներուն չարչրկումը տեսնելով՝ գոնէս չարժեցաւ և հակառակ մինչեւ այն առեն լսիկ ունկնդրելուս, միջամտեցի և ուզեցի քննութեան ընթացքը փոխել։ Այս առթիւ էր որ հարցուցի թէ աղջիկները աշխարհաբար չէ՞ն կարդար, ինծի պատասխանուեցաւ թէ անցեալ տարի աշխարհաբար քերականութիւնը աւարտած էին։ Այն առեն աշակերտուհիներուն առաջարկեցի, ներկաներուն հաւանութիւնով, գրել իրենց խօսած լեզուով իրենց մէկ ընկերուհիին քննութեան հրաւիրագիր մը։ Այլ երեք չորս տող գրութեան մէջ դիտեցի որ նիւթը հասկցեր են, բայց ուրիշներ ուղղագրութեան և համաձայնութեան սխալներ և դադարներուն բացատրելու բառի սով, և մէկ խօսքով չարադրութեան բացարձակ պակասութեան։ Ահա այս առթիւ էր որ առաջարկած էի՝ նախորդ դիտողագրիս մէջ գրաբարի տեղ աղջկանց չարադրութեան դաս մը աւելցնել։ Ինչո՞ւ ուրեմն հերքմագրին մէջ տղաքը, որոնց չարադրութեան մասին որ և է դիտողութիւն մը ըրած չէի, երեսնին բռնելով կը տքնին հերքել դիս։ Իրենց այս խուսափուկ ընթացքը չէ՞ հաստատեր ըսածիս ճշմարտութիւնը։

Աւելորդ մէջ հրատարակուած հերքմագրին մէջ ալ իբրեւ գլխաւոր փաստ մէջ կը բերուի քննութեան մէկ օր միայն ներկայ գտնուիլս, ինչ որ արդէն խոստովանած էի կարծեմ և ըրած դիտողութիւնս ալ այն օրուան դասերուն վրայ։ Ամէն ինչ կը կատարուի... Ու այսպէս ամսուն 30ին Թղոմպիսի մէջ ժամադրութեանս ներկայ պիտի գտնուիմ... Ամէն բան անթերի պիտի ըլլայ... Ահ, այսուհետեւ կրնաք փակել ամուսնութեանց ձեր վաճառատունը... Մնաք բարով, տիկին Բլընքէթ... Անդրանիկ անտեսանն չոգենաւի մը մէջ կողմնախցիկ մը պիտի վարձեմ։

Դ.

Ու պատուութիւնը կ'ըսէ թէ կատարելապէս երջանիկ եղան անոնք... երեք ամիս միայն։

Աւաղ, երեք ամիս յետոյ ամերիկեան լրագիրները անոնց ամուսնալուծման ծանուցումը կը հրատարակէին։ Տիկին Բլընքէթ Ջուկիս քիլոգրամ աւելի ծանր կըշռելու յանցանքը գործած էր։ Պայմանագրութիւնը չէր յարգած։

Տիկին Բլընքէթ կամ աւելի ճիշդ տիկին Վիժըրի խոշոր տուգանք մը առաւ իր ամուսնէն և առաջարկեց անոր Ամերիկայի իր թղթակիցը ըլլալ, ինչ որ Պ. Բլընքէթ սիրով ընդունեց. ահա՛ ինչու համար սա ծանուցումը կը տեսնուի լրագիրներուն չորրորդ երեսը.

Միջազգային գործակալութիւն, Վիժըրի և Բլընքէթ, 3000 էն մինչեւ 3 միլիոն ֆր.։ Մեծ մթերք այրիներու և նորատի աղջիկներու։ Բացառիկ առիթներ։ Ցաբարերութիւն երկու աշխարհներու հետ։

Կ'երեւայ թէ Աննիպալ Բլընքէթի հիմա մտադիր է խաչվիկուհիի մը հետ ամուսնանալ որ վեց ոտք բարձրութիւն ունի և 92 քիլոգրամ կը կշռէ։ իր խէսալը փոխած է։ Թարգմ. Զ. Ն.

ՀԵՐԲՈՒՄ ՄԸ

ԿԻՊՎԷ-ՄԻՋՊԻՒՂ, 10 սեպտ.

Կը ցաւիմ ըսել որ այս երկրորդ թղթակցութիւնս պատասխանը պիտի ըլլայ այն բարեկոնեան հերքմագրին որ հրատարակուած էր Սուրհանդակի 462 թիւին մէջ և ստորագրուած էլմէյի երրեմնի ցբրուած հոգաբարձութեան երկու անդամներուն կողմէ, ինչպէս նաեւ այն քանի մը տող գրութեան որ հրատարակուած էր Արեւելքի նախորդ շաբթուան ազգ. լուրերու բաժնին մէջ։ Երբ մարդ հետաքրքիր աչքով դիտի այս երկու գրուածները՝ ալ, պիտի տեսնէ հոն ոճի նոյնութիւն, ինչ որ կը յայտնէ միեւնոյն գրիչը, տարբեր անձերու ստորագրութիւնով չահագործուած։ Ես չիտակը կը սպասէի տակաւին միեւնոյն բաները ուրիշ տեղեր ալ կարդալ, ահա ճիշդ այդ պատճառով էր որ ցարդ լռութիւն պահեցի, որպէս զի դրելիքս ըլլայ ամէնուն ալ պատասխանը։ Ու հիմա վստահ ըլլալով որ այլ եւս ատոնք դադար առած են, կը փութամ հերքմագիրներուն հերքմագիրը գրել։

Նախ ձեռք կ'առնեմ փոխ-առաջնորդ վարդապետին քննութիւններուն նախագահելու խնդիրը։ Իրենց ժամանակացոյցին համեմատ քննութիւնները պիտի տեւէին եօթը օր և կը սկսէին ուրբաթ օր մը, և վարդապետը այս տեղէն կը մեկնէր երեքշաբթի, որ ըսել է քննութեան հինգերորդ օրը. կրնա՞ն ուրանալ ասիկա. և ես այս վիճակին մէջ ի՞նչպէս ըսե՛ր որ վարդապետը նախագահէ քննութիւններուն։ Գալով վարդապետին «զով օդ չընչելուն» պարտաւոր չեմ այս մասին իրենց բացատրութիւն տալ, թող վարդապետը ինք պահանջէ ատոր բացատրութիւնը։ Իրենք թող իրենց աչքին տակի խնդիրներուն վրայ նային, ու յանկէ գի պէս կրկնեն ու կրկնեն հրապարակաւ վարդապետին գործունէութեան սահմանը կազմող խոպակի հաւաքումը։

Պ. Հռետորին ուղղելով խօսքս կը հարցնեմ թէ ինչո՞ւ իմ բառերս ու խօսքերս ինձի կը ծախէ, եթէ կարելի է թող բարեհաճի նախորդ դիտողագրիս մէջ գտնուած հակասութիւններս ստորագծել, ինչպէս որ ես ըրած էի։ Եթէ զոցի գրութիւնը իրապէս վարժարանէն փոարուած ըլլար, երկսեռ ուսանողները իրենց դոց գրած քերականական կանոնները սորված լեզուներնուն մէջ պիտի կարենային կիրարկել։ Կ'ուզէ՞ք որ օրինակով խօսիմ։ Օսմաներէնի քննութեան՝ քանի մը տողէ բաղկացեալ ուղղագրութիւն մը ըսուեցաւ այն պարոնին կողմէ և էն յաջողակ աշակերտին գրածին մէջ տեսնուեցաւ ուղղագրութեան ինը հատ սխալ, որով ոչ այնչափ մեղադրելի է ուսուցիչը և ոչ ալ ուսանողը, որովհետեւ կրնայ ըլլալ որ տղան այդ բառերուն հանդիպած չըլլայ։ Բայց ի՞նչ ըսել, ուրիշներու մէջ, օսմլեզուին յանախ գործածուած այն իպաֆեթի սիալներուն զորս ըրած էին չորս հինգ անգամ և որոնց կանոնը սակայն ջուրի պէս կ'արտասանէին։ Ցիրանսերէնի դասը անկի աւելի ողբալի վիճակ մը ունէր, որովհետեւ ոչ միայն պարզ և դիւրին բառերու ուղղագրութիւնը չէին կրնար գրել, այլ և երկու օժանդակ բայերը և չորս լծորդութեան ներկայացուցիչները տանց հարցնողին մէջ անտեսութեան չէին կրնար խոնարհել։ Եւ կը լսեմ թէ,—իսկ՛ թէ լսածս սխալ ըլլար,—այս տղաքը յաջորդ տարի չրջանաւարտ (՝) պիտի ելնեն։

Այդ կիրակի օրն էր որ կատարուեցաւ դպրեւոր աղջկանց հայերէնի քննութիւնը։ Ես կը սպասէի մանկուհիներուն ձեռքը տեսնել աշխարհաբար հաւաքածոյ մը որ կարդային հատուածներ և դանոնք բացատրէին բերանացի, բայց ասոր հակառակը տեսայ որ գրատախտակին վրայ իւրաքանչիւր աշակերտուհիի զրել կու տային, իրենց գրքին մէջէն, գրաբար նախադասութիւններ և պարբերութիւններ զոր լուծել կու տային ու կը հարցնէին հոլովներ, որոնց և ոչ մէկուն մէջէն աշակերտուհիները կրնային դուրս ելլել։ բայց քերականական կանոն մը հարցուած պարագային իրենց պատասխանը մեքենական կ'ելլար։ Եւ այսպէս հակամանկավարժական ծիծաղ դրութեան հետեւանքով խեղճ աղջիկներուն չարչրկումը տեսնելով՝ գոնէս չարժեցաւ և հակառակ մինչեւ այն առեն լսիկ ունկնդրելուս, միջամտեցի և ուզեցի քննութեան ընթացքը փոխել։ Այս առթիւ էր որ հարցուցի թէ աղջիկները աշխարհաբար չէ՞ն կարդար, ինծի պատասխանուեցաւ թէ անցեալ տարի աշխարհաբար քերականութիւնը աւարտած էին։ Այն առեն աշակերտուհիներուն առաջարկեցի, ներկաներուն հաւանութիւնով, գրել իրենց խօսած լեզուով իրենց մէկ ընկերուհիին քննութեան հրաւիրագիր մը։ Այլ երեք չորս տող գրութեան մէջ դիտեցի որ նիւթը հասկցեր են, բայց ուրիշներ ուղղագրութեան և համաձայնութեան սխալներ և դադարներուն բացատրելու բառի սով, և մէկ խօսքով չարադրութեան բացարձակ պակասութեան։ Ահա այս առթիւ էր որ առաջարկած էի՝ նախորդ դիտողագրիս մէջ գրաբարի տեղ աղջկանց չարադրութեան դաս մը աւելցնել։ Ինչո՞ւ ուրեմն հերքմագրին մէջ տղաքը, որոնց չարադրութեան մասին որ և է դիտողութիւն մը ըրած չէի, երեսնին բռնելով կը տքնին հերքել դիս։ Իրենց այս խուսափուկ ընթացքը չէ՞ հաստատեր ըսածիս ճշմարտութիւնը։

Աւելորդ մէջ հրատարակուած հերքմագրին մէջ ալ իբրեւ գլխաւոր փաստ մէջ կը բերուի քննութեան մէկ օր միայն ներկայ գտնուիլս, ինչ որ արդէն խոստովանած էի կարծեմ և ըրած դիտողութիւնս ալ այն օրուան դասերուն վրայ։ Ամէն ինչ կը կատարուի... Ու այսպէս ամսուն 30ին Թղոմպիսի մէջ ժամադրութեանս ներկայ պիտի գտնուիմ... Ամէն բան անթերի պիտի ըլլայ... Ահ, այսուհետեւ կրնաք փակել ամուսնութեանց ձեր վաճառատունը... Մնաք բարով, տիկին Բլընքէթ... Անդրանիկ անտեսանն չոգենաւի մը մէջ կողմնախցիկ մը պիտի վարձեմ։

Դ.

Ու պատուութիւնը կ'ըսէ թէ կատարելապէս երջանիկ եղան անոնք... երեք ամիս միայն։

Աւաղ, երեք ամիս յետոյ ամերիկեան լրագիրները անոնց ամուսնալուծման ծանուցումը կը հրատարակէին։ Տիկին Բլընքէթ Ջուկիս քիլոգրամ աւելի ծանր կըշռելու յանցանքը գործած էր։ Պայմանագրութիւնը չէր յարգած։

Տիկին Բլընքէթ կամ աւելի ճիշդ տիկին Վիժըրի խոշոր տուգանք մը առաւ իր ամուսնէն և առաջարկեց անոր Ամերիկայի իր թղթակիցը ըլլալ, ինչ որ Պ. Բլընքէթ սիրով ընդունեց. ահա՛ ինչու համար սա ծանուցումը կը տեսնուի լրագիրներուն չորրորդ երեսը.

Միջազգային գործակալութիւն, Վիժըրի և Բլընքէթ, 3000 էն մինչեւ 3 միլիոն ֆր.։ Մեծ մթերք այրիներու և նորատի աղջիկներու։ Բացառիկ առիթներ։ Ցաբարերութիւն երկու աշխարհներու հետ։

Կ'երեւայ թէ Աննիպալ Բլընքէթի հիմա մտադիր է խաչվիկուհիի մը հետ ամուսնանալ որ վեց ոտք բարձրութիւն ունի և 92 քիլոգրամ կը կշռէ։ իր խէսալը փոխած է։ Թարգմ. Զ. Ն.

ՀԵՐԲՈՒՄ ՄԸ

ԿԻՊՎԷ-ՄԻՋՊԻՒՂ, 10 սեպտ.

Կը ցաւիմ ըսել որ այս երկրորդ թղթակցութիւնս պատասխանը պիտի ըլլայ այն բարեկոնեան հերքմագրին որ հրատարակուած էր Սուրհանդակի 462 թիւին մէջ և ստորագրուած էլմէյի երրեմնի ցբրուած հոգաբարձութեան երկու անդամներուն կողմէ, ինչպէս նաեւ այն քանի մը տող գրութեան որ հրատարակուած էր Արեւելքի նախորդ շաբթուան ազգ. լուրերու բաժնին մէջ։ Երբ մարդ հետաքրքիր աչքով դիտի այս երկու գրուածները՝ ալ, պիտի տեսնէ հոն ոճի նոյնութիւն, ինչ որ կը յայտնէ միեւնոյն գրիչը, տարբեր անձերու ստորագրութիւնով չահագործուած։ Ես չիտակը կը սպասէի տակաւին միեւնոյն բաները ուրիշ տեղեր ալ կարդալ, ահա ճիշդ այդ պատճառով էր որ ցարդ լռութիւն պահեցի, որպէս զի դրելիքս ըլլայ ամէնուն ալ պատասխանը։ Ու հիմա վստահ ըլլալով որ այլ եւս ատոնք դադար առած են, կը փութամ հերքմագիրներուն հերքմագիրը գրել։

Նախ ձեռք կ'առնեմ փոխ-առաջնորդ վարդապետին քննութիւններուն նախագահելու խնդիրը։ Իրենց ժամանակացոյցին համեմատ քննութիւնները պիտի տեւէին եօթը օր և կը սկսէին ուրբաթ օր մը, և վարդապետը այս տեղէն կը մեկնէր երեքշաբթի, որ ըսել է քննութեան հինգերորդ օրը. կրնա՞ն ուրանալ ասիկա. և ես այս վիճակին մէջ ի՞նչպէս ըսե՛ր որ վարդապետը նախագահէ քննութիւններուն։ Գալով վարդապետին «զով օդ չընչելուն» պարտաւոր չեմ այս մասին իրենց բացատրութիւն տալ, թող վարդապետը ինք պահանջէ ատոր բացատրութիւնը։ Իրենք թող իրենց աչքին տակի խնդիրներուն վրայ նային, ու յանկէ գի պէս կրկնեն ու կրկնեն հրապարակաւ վարդապետին գործունէութեան սահմանը կազմող խոպակի հաւաքումը։

Պ. Հռետորին ուղղելով խօսքս կը հարցնեմ թէ ինչո՞ւ իմ բառերս ու խօսքերս ինձի կը ծախէ, եթէ կարելի է թող բարեհաճի նախորդ դիտողագրիս մ

Քաղաքական Լուրեր

ՉԻՆՈՒ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՎԻԼՀԵԼՄ ԿԱՅՍԵՐ ՀԵՌԱԳԻՐԸ

Աւստրիայ այն հեռագիրը, որով Վիլհելմ կայսրը պատասխանեց Չինու կայսեր նամակին.

«Ես, կայսր Գերմանիոյ, ընդունեցայ Չինու Վեհ. կայսեր հեռագիրը և գոհունակութեամբ հաստատեցի թէ Ձեր Վեհափառութիւնը կը ջանայ, իր կրօնքին սովորութիւններուն և պատուէրներուն համաձայն, քաւել տալ իմ ներկայացուցիչս դարձելի սպանութիւնը, սպանութիւն մը որ հակառակ է քաղաքակրթութեան բոլոր օրէնքներուն։ Իբրեւ Գերմանիոյ կայսր և իբրեւ քրիստոնեայ, այդ ոճիրը աղօթքով քաւուած չեմ կրնար նկատել։ Իմ ներկայացուցիչս սպանուելուն հետ քրիստոնեայ կրօնքին մեր եղբայրներէն խիստ շատերը, եպիսկոպոսներ, միսիոնարներ, կիներ ու տղաք՝ իրենց հաւատքին պատճառով որ իմս ալ է՝ դէպի Աստուծոյ գահը ընծայեցան՝ չարչարուելէ և բռնամահ ըլլալէ ետքը և այդ նահատակները բողոքող ներ են Ձեր Վեհափառութեան դէմ։ Այս բոլոր անմեղներուն համար միթէ բաւական են Ձեր Վեհափառութեան կողմէ հրամայուած աղօթքները։ Անձնապէս պատասխանատու չեմ ճանչնար Ձեր Վեհափառութիւնը՝ դեսպանատնց դէմ գործուած անիրաւութիւններուն համար։ Դեսպանատունները բոլոր ժողովուրդներուն կողմէ անբռնաբարելի նկատուած են. նաև պատասխանատու չեմ ճանչնար Ձեր Վեհափառութիւնը այն ծանր թշնամանքներուն համար, որոնք եղան տարբեր կրօնքներու վերաբերող այնչափ ազգերու և նոյն իսկ Ձեր Վեհափառութեան հպատակներէն անոնց, որոնք կը վերաբերին քրիստոնեայ կրօնքին, որուն ես ալ կը պատկանիմ։ Այն պաշտօնատարները, սակայն, որոնց գլխուն վրայ կը ծանրանան բոլոր քրիստոնեայ ազգերը սոսկացնող ոճրին մեղապարտութիւնը, պէտք է քաւեն իրենց յանցանքը, և եթէ Ձեր Վեհափառութիւնը անոնց արժանի պատիժը տայ, այդ պատիժները քրիստոնեայ ազգերը բաւականացող քաւութիւն մը պիտի նկատեմ։ Եթէ Ձեր Վեհափառութիւնը կ'ուզէ իր կայս. բաղձանքով աջակցիլ այդ գործին և հաւանիլ որ թշնամանուած բոլոր ազգերու ներկայացուցիչներն ալ իրեն օգնեն, իմ մասիս կը յայտարարեմ թէ կ'ընդունիմ։ Պիտի աղօթեմ Ձեր Վեհափառութեան այդ նպատակով Բէյքին վերադարձը։ Իմ զօրավարս Մարշէլ կոմս. փոն Վալտերսէ, հրաման պիտի ստանայ ոչ միայն Ձեր Վեհափառութիւնը արժանավայել պատիւներով ընդունելու, այլ նաև ընելու բոլոր այն զինուորական պաշտպանութիւնը որոնց փափաքիք և կամ պէտք ունենաք Ոքսըրներուն դէմ։ Ես ալ խաղաղութեան ցանկացող եմ, բայց այն տեսակ խաղաղութեան մը որ անհրաժեշտ եղած ընդարձակութեամբ դարմանէ գործուած անիրաւութիւնները, և Չին գտնուող բոլոր օտարականներուն համար երաշխաւորէ դեանքի ու ինչքի ապահովութիւն, և մասնաւորաբար կրօնքի ազատութիւն։» ՎԻԼՀԵԼՄ

ԲԷՅՔԻՆԻ ՄԷՋ

Սեպտ. 25ին գերմանական փոքր արշաւանք մը կատարուեցաւ Բէյքինի շրջակաները։ Սեպտ. 24ին գերմանական շրջուն պահակախումբ մը յարձակում կրած ըլլալով, Հէօրֆնէր զօրավարը՝ երկու հազար հոգիով և դաշտային հրետանիներով քանի մը գիւղեր այրեց. արշաւախումբը յետոյ Նան-Հունկ-Մէնն գնաց։ Այդ քաղաքէն դուրս հանդիպեցաւ Ոքսըրներու, որ ցրուեցաւ կարճատեւ ճակատամարտ մը եղաբ։ Զորս գերմաններ վիրաւորուեցան։

—Ամերիկացիները, միսիոնարներու օգնութեամբ, խաղաղեցուցման նոր գործունութիւն մը սկսած են գործադրել Թոնկ-Զաոյի շրջակայ բազմաթիւ գիւղերու մէջ։ Ուրեմն Բէյքին ալ խաղաղելու վրայ է. սակայն ինչպէս Թիէն-Զինէն սեպտ. 29 թուական հեռագիր մը ծանոյց թէ Լի-Հունկ-Զանկ չէ ուզեր Չինու մայրաքաղաքը երթալ և թէ Թիէն-Զինի մէջ Ռուսիոյ դեսպանին հետ պիտի տեսակցի։

—Չինու մեսագած մասերէն ոչ է կարելոր տեղեկութիւն չկայ. Պէրլինէն կը գրեն թէ Շան-Սիի կառավարիչը պաշտօնական եղած է և թէ Ոքսըրներու թշնամի շատ մը անձեր բարձր պաշտօններու կոչուած են։

—Բէյքինէն սեպտ 27 թուական հեռագիր մը կ'ըսէ.— Երէկ, գերման արշաւախումբին վերադարձէն ետքը, ճապոնական զինուորներու փոքրաթիւ խումբ մը Հունկ-Զանէն Չինկ-Կեանկ գնաց՝ Ոքսըրներու դէմ կռուելու համար։ Բէյքին մեացած ռուս զինուորները կը բողոքեան հետեւակներու երկու վաշտերէ և հրետանիէ մը՝ Թրէթիաքով զնդապետին հրամանատարութեանը տակ։ Ասոնք պիտի բնակին միջնաքաղաքին ամարանոցին մէջ և պիտի գտնուին Մաշխարոյի երկաթուղիին վերջին կէտը։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Պ. Էօժէն Բիլիթէր, Գերմանիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ ազատական կուսակցութեան պետը, Պարմէնի մէջ հառ մը խօսելով, քննադատեց՝ Մայրագոյն Արեւելքի մէջ Պ. Ֆոն Պիւլովի քաղաքականութիւնը, որ ըսաւ, հոն եղած գերման շահերէն անդին կ'անցնի և թէ այդ շահերը Վալտէրսէ մարէշալը զրկելու չափ մեծ չէն։ Պ. Բիլիթէր կ'ըսէ թէ ձուկը պոչէն բռնելէ առաջ անոր ո՛ր տեսակին վերաբերելը յայտնելու չէ, և թէ նոյն իսկ եթէ որսացուի, պէտք է առանց ազմուկի ջուրէն դուրս հանել։ Աւտէնարանը նաև քննադատեց այն քաղաքականութիւնը որ, ըստ, արտաքին վաճառականութիւնը պաշտպանելու նպատակով միլիոններ կը ծախսէ նաւատորմին համար, և որ նոյնքան վաճառականութիւնը կը ջախջախէ մաքսային կործանարար սակացոյցեր հաստատելով։ Պ. Բիլիթէր գանգատեցաւ մանաւանդ թէ Երեսփ. Ժողովը չի գումարուիր. մեղադրեց նախարարապետ Հոէնլոէ իշխանը թէ՝ Չինու արշաւանքը որոշուած ատեն, բացակայ գտնուած է Պէրլինէն։

ՉԻՆՈՒ ԱՐՔՈՒՆԻՔԸ

Լոնդանցոյկիր Պէրլինէն հեռագիր մը կը ստանայ՝ ծանուցանող թէ Չինու կայսրը և կայսրուհին ինչ ինչ պայմաններով Բէյքին պիտի վերադառնան, որպէս զի հաշտութեան բանակցութիւնները փութացուին։

Մ. ՆԱՀԱՆԳԱՑ ՄԷՋ

Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն թէ տեղւոյն չինական դեսպանը պաշտօնապէս Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարարութեան հաղորդած ըլլալով՝ Թուան իշխանի և ուրիշ բարձրատիճան պաշտօնատարներու դէմ ձեռք առնուած միջոցները, ամերիկեան կառավարութիւնը սա պաշտօնական զեկոյցը հրատարակած է.

«Շանկայէն թուագրուած և Չինկի կողմէ ուղղուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ սեպտ. 25ին հրատարակուած կայս. հրամանագրի մը համաձայն, Զուանկ ու Եիթ իշխանները և Զա-Լիու եւ Զայլ-Եինկ երկրորդ կարգի իշխանները զրկուած են իրենց բոլոր պաշտօններէն ու աստիճաններէն։ Թուան իշխանը՝ պաշտօնակ եղած է և կայս. պալատան մասնաւոր ատեանին առջեւ պիտի դատուի։ Այդ ատեանը պիտի քննէ և խիստ պատիժ մը պիտի վճռէ։ Թուան իշխանին ամաթոչակը առժամաբար պիտի դադրի։ Զայլ-Թան և Եինկ-Նիէն դուքսերը պիտի դատուին նոյն ատեանին առջեւ որ յետ քննութեան խիստ պատիժ մը պիտի տնօրինէ։ Ընդհանուր քարտուղարի օգնական Բանկ-ին և պատիժներու Յարհուրդին նախագահ Շաօ-Շու-Զաօ նոյնպէս պիտի դատուին։»

ՊԱՌՈՆ ՖՈՆ ԲԻՔԹԼԻՐ

Բէյքինէն սեպտ. 23 թուականով Պէրլին հասած պաշտօնական լուր մը կը ծանուցանէ թէ առժամեայ քննութիւն մը կը կատարուի գերման դեսպան Պառոն ֆոն Բէյթէլէրի սպանութեան պարագաներուն վրայ։ Չինական այն ենթասպան որ մահացու հարուածը տուաւ դեսպանին, ձանչցուեցաւ այն միջոցին երբ սպանեալին ժամացոյցը կը ծախէր, և ձարտարներու կողմէ ձերբակալուեցաւ։ Գերմանիոյ ներկայացուցիչին պահանջումով այդ ենթասպան յանձնուեցաւ գերման զինուորներու։ Սեպտ. 21ին վերջին հարցաքննութիւն մը կատարուելով չինացի ենթասպան յայտարարեց թէ յունիս 19ին, կէս օրէն ետքը, ինք և իր զինուորները իշխանէ մը սա հրամանը ստացած էին. «ո՛ր օտարականը որ տեսնէք, սպաննեցէք։» Ենթասպան կը յայտարարէ թէ իրեն տրուած հրամանը դեսպանի մը կամ մասնաւորաբար Գերմանիոյ դեսպանին համար չէր. նաև չուզեր ըսել թէ ո՛ր իշխանը տուած է իրեն այդ հրամանը։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Անգլիոյ մէջ ընտրական կացութիւնը զգալի փոփոխութիւն մը չկրեց երեքշաբթի օրը։ Աղատականները եօթը աթոռ կը շահին, բայց վեց աթոռ կը կորսցնեն։ Երեսփ. Ժողովին 670 անդամներուն 233ը ընտրուեցան։ Ատոնց 118 նախարարական կուսակցութեան կը պատկանին և 55ը՝ աղատականներու։ Ընտրուած կամ վերընտրուած երեսփոխաններուն մէջ կան՝ նախարարական կուսակցութենէն զանազան նախարար Պ. Արթուր Պալֆուր, ներքին գործոց նախարարութեան խորհրդական Սըր Մաթիու Հուայթ Ռիտլի, Սըր Ճէյմս Ֆիրկիսընը և այլն։ Ազատականներէն ընտրուեցան Պ. Ճոն Պրընս, Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ ընկերվարականներու միակ ներկայացուցիչը, Պ. Լաուշէր, Սըր Ճորճ Նիոնէա, որ ինչպէս ծանուցինք, պահպանողական Պ. Լիուլիի յաղթած էր Լորտ Ռոպէրթսէն ստացած հեռագրով մը անոր մէկ խօսք ի դերեւ հանելով. նաև Տէյլի Քրոնիքլի արտաքին քաղաքականութեան բաժնին տնօրէն Պ. Հէնրի Նորման և այլն։

—Զորեքշաբթի օրը ընտրութեանց արդիւնքը հետեւեալն էր.— Պահպանողական՝ 159, միութենական՝ 27, ազատական 37, երկրակալութեան կուսակից՝ 20, գործաւորական՝ 1։ Մինչեւ հիմա պահպանողականները նորէն վեց աթոռ շահած են և ազատականները՝ եօթը։ Պ. Տիլքը, երկրակալութեան կուսակցութենէն՝ վերընտրուած է։

ՀԱՐԱՒԱՑԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

Մինչդեռ անգլիական զինուորները Քոմաթիրտրթի մէջ Բորթուկալի վեհապետին ի պատիւ փայլուն զօրահանդէսներ կը կատարեն, միւս կողմէ Պոէրները Օռանժի մէջ Լինտլիի շուրջը, և Նաթալի մէջ, բաւական կարեւոր գործողութիւն մը կը կատարեն։ Անգլիական լրագրները սա հեռագիրը կը հրատարակեն Տուրպանէն հոկտ. 2 թուականով.

«Երկուշաբթի օրը, Ճէկէբի ծանծաղուտէն վեց մղոն հեռուն, պաշար փոխադրող խումբ մը որուն կամաւորներ կ'ընկերանային, յարձակում մը կրեց։ Անգլիական սպայ մը և չորս զինուորներ վիրաւորուեցան. երկու սպաներ զերի ինկան և քանի մը վագոններ քանդուեցան։»

Այս դէպքը, սակայն, այնչափ կարեւոր չի համարուիր։ Անգլիոյ զօրավարներուն ամէնէն աւելի ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ Տուրպանէն Սպանսուարտի ուղղուած այն հեռագիրը, որով Տարընել զօրավարը, ծանուցանելէ յետոյ թէ կամաւորներու հսկողութեամբ գացող պաշար փոխադրողներու խումբ մը յարձակում կրեր է, կը յաւէ թէ ինք անմիջապէս Տընտի կը դառնայ և թէ հրաման տուած է դադրեցնել կամաւորներու դէպ ի Նաթալ առաքումը։

—Պէլճիքա բնակող Հոլանտացի մը՝ Պ. տ'Օմէռն Պռիսէլի Թրանսվալեան դեսպանատունը երթալով յայտարարեր է թէ կ'ուզէ Պ. Բրիւկէրի տրամադրութեանը տակ դնել Անտէրլէխթի մէջ ունեցած դղեակը, կառքերը ու ձիերը։ Դեսպանատան քարտուղարը պատասխաներ է թէ ինք կամ Տոքթ. Լէյտս պիտի երթան դիմաւորելու Պ. Բրիւկէրը և թէ այդ միջոցին անոր պիտի հաղորդեն այդ նուէրը։

—Լորտ Ռոպէրթս հոկտ. 7 թուականով հետեւեալը կը հեռագրէ Բրէթորիայէն.

«Պաշար փոխադրող 22 վագոններ՝ 60 ձիաւորներու հսկողութեամբ՝ երեկ դէպ ի Վրիհէտ գացած ատեն, Տէյակէրտրիֆթէն 10 մղոն հեռուն 140 Պոէրներ անոր վրայ յարձակեցան։ Վաթսուն ձիաւորներէն 12 հոգի կոցան վաստակ։ Երեկ երկաթուղիի երկու արկածներ պատահեցան։ Մէկը՝ Հէքթորս-Սբրուիթի մօտ, ուր զինուոր մը սպաննուեցաւ և ուրիշ զինուոր մը վիրաւորուեցաւ։ Միւսը բուն կայարանին մօտ՝ աւելի ծանր։ Պոէրները գիտէն հանած էին կառախումբ մը։ Սպայ մը և տասնըմեկ զինուորներ վիրաւորուեցան։ Կէս վաշտ զօրքերէ որոնք Ռուսթենպէրկի մօտ հեռագրական գիծը կը նորոգէին, երկու հոգի սպաննուեցան Պոէրներուն կողմէ։ Այս առտու պոէր հրամանատար մը և ենթասպայ մը անձնատուր եղան Բէյլճէթ զօրավարին, բայց նախապէս ստորագ տեղեկութիւն առին թէ Քոմաթիրտրթ Անգլիացիներուն ձեռքը կը գտնուի։ Լինտլիէն 18 մղոն դէպ ի հարաւային արեւմուտք, երկ, անգլիական հետաղօտիչներու խումբ մը յարձակում կրեց՝ 50 Պոէրներու կողմէ։ Պոէր մը սպաննուեցաւ։ Բրիտանական զօրախումբ մը պաշարեց Ելանտս-Քորը՝ Հէյլզլոնէն 5 մղոն դէպ ի հիւսիսային արեւելք։ Պոէրներէն մէկը մեռաւ, երկուքը՝ վիրաւորուեցան և երեքը գերի բռնուեցան։ Պրոտուուտ զօրավարը սեպտ. 26ին վերստին դրաւեց Ռուսթենպուրկը։ Նաև Պոէրներու յատուկ երկու վագոններ ձեռք անցուց։»

—Եոհաննէսպուրկէն սեպտ. 28 թուական-հեռագրի մը նայելով՝ զինուորական կառավարիչը ծանուցեր է ընդհանուր բանակատեղին թէ փախստականներու վերադարձին համար ամէն բան պատրաստ է շաբաթը 3-4000 հոգի զրկելու պայմանով հոկտ. 10էն սկսեալ։

ՎԱՏԻԿԱՆԷՆ ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ

Կարգ մը անձեր որոնք մինչեւ հիմա անձնասէր կը մնան, անցեալ շաբթու Վատիկանի պալատը մտնելով դրամարկղը խորտակեր և 357,000 ֆր.ի արժէքուղթ և 3000 ֆր.ի հնչուն դրամ գողցեր են։ Այդ դրամարկղը երկրորդ յարկը դրուած է և կը վերաբերի պապական պալատներուն վարչութեանը. կը մատակարարէ Ս. Պետրոս եկեղեցիին ներքին զարդերուն և Վատիկանի կառքերուն ու ձիերուն ծախքերը։ Կատարուած գողութենէն յայտնի կ'ըլլայ թէ շաբաթագործները լաւ կը ճանչնային Վատիկանի ներքին մասերը և առաջուընէ ծրագրած էին այդ գործը։ Վատիկանի հարցաքննիչ դատաւոր Պ. Մինկարելլի քննութիւն բացած է, բայց մինչեւ հիմա գողերուն հետքը չէ գտնուած։

—Հռոմէն չորեքշաբթի օրուան թուականով հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Վատիկան այդ գողութեան մասին ոչ է պաշտօնական զեկոյց չէ ըրած Իտալիոյ ոստիկանութեան, սակայն գողցուած արժէքուղթերուն թիւերը հաղորդած է պանքաներուն. նաև զգուշական միջոցներ ձեռք առած է միւս դրամարկղներուն պաշտպանութեանը համար։

ՌՈՒՍԻԱ

Բեռլեսպուրկէն կը հեռագրեն թէ մեդրական դրութիւնը Ռուսիոյ մէջ գործադրելու խնդիրը սկզբամբ որոշուած է։ Ելմտական նախարարութիւնը այդ որոշման գործադրութեանը վերաբերեալ կանոնագիրները կը պատրաստէ։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ԹՈՊԷՔ

Բեռլեսպուրկ, 1 հոկտ.— Լաւատեղեակ աղբիւրէ կը ծանուցուի թէ Թիպէթի վեհապետին կողմէ զրկուած արտասովոր պատուիրակ մը ճամբայ ելած է այս պահուս դէպ ի Բեռլեսպուրկ, իր հետ բերելով նամակ մը և Զարին համար նուէրներ։ Առաջին անգամն է որ Թիպէթի մէկ հոգեւոր պետը մասնաւոր պատուիրակութիւն մը կը զրկէ եւրոպական վեհապետի մը։ Նամակորինակ ընթացք մը այնպիսի երկրի մը կողմէ, որ մինչեւ այսօր ամէն ճիգ թափած է որպէս զի յարաբերութիւններ չի հաստատուին, անտարակոյս քաղաքական բաւական մեծ կարեւորութիւն ունի։

ՀԱՅԱՐԱՊԵՏ ՀԱՃԻԲԷԹՐՈՍ

Աքենֆ, 1 հոկտ.— Թնդանօթաձիգ զօրքերու հայարապետ Հաճիբէթրոս որ Ցունաստանի գահաժառանգին ալ թիկնապահ է, այս վերջին հետ Գերմանիա համարոգած պահուն, յանցանքով մը տարաստանուեցաւ Բարլսրուհէի մէջ։ Գերման իշխանութիւնները քննութեամբ հաստատեցին թէ հաղարապետ Հաճիբէթրոս հանրային պարկեշտութեան դէմ գործած է։ Գերմանական դեսպանը, ամրատանելին յանցանքը քաղաքական նկարագիր ունենալուն պատճառաւ, դատական թուղթերը յանձնեցնելու ատանիարտաքին գործոց նախարարութեան, աւելցնելով թէ Գերմանիոյ կայսրը տեղեկութիւն ունի այդ մասին։ Գահաժառանգ իշխանը երբ վերադարձաւ, թիկնապահ Հաճիբէթրոս պաշտօնապուրի եղաւ և դատական պարութեան քննուելէ յետոյ՝ պատերազմական պաշտօնատունը երկու ամիս բանտարկութեան դատապարտուեց զայն։

Դեր-զնդապետ Ֆոթօբուլոս և Մէքասոս էօրքաս պատերազմական Խորհուրդին առջեւ դատի քաշուած են՝ Պ. Հէօֆիլաթոսի փախուստը դիւրացուցած ըլլալու ամբաստութեամբ։ Հէօֆիլուրթոս աւստրիական դրամատուն մը գողութիւն ըրած է։ Էօրքաս փախստական յանցաւորին աներորդին է։

Երկրային Հեռագիրներ

ՉԻՆՈՒ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԼՈՆՏՈՆ, 6 հոկտ.—Շանկայէն հոկտ. 4 թուականով կը հեռագրեն Թայմսի.— Իրազեկ ակումբներու մէջ կը կարծուի թէ կայս. վերջին հրամանագիրները Տէրութիւնները խաբելու համար միայն հրատարակուած են։ Գրգռիչ ուրիշ հրամանագիրներ շրջաբերութեան հանուած են գաղտնի կերպով։

—Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն Տէյլի Քրոնիքլի.—Մ. Նահանգներ հետեւեալ առաջարկութիւնները պարունակող ծանուցագիր մը ներկայացուցին Տէրութեանց.— Չինու կայսրը հրաւիրուի Բէյքին վերադառնալ և յառաջդիմականներէ բաղկացած նախարարութիւն մը կազմել։ Հրամանագրով մը խնամակալուհին գործէ քաշուած հոչակել։ Միջազգային զինուորները պաշտպանեն կայսրը։ Թուան իշխանը գլխատուի։

—Ռուսական կը հեռագրեն թէ չինական նաւատորմը, Ռուսական նեղուցին մէջ, յարձակեր է ռուսական յածաւորակի մը վրայ։ Կը կարծուի թէ միջազգային նաւարաժինները պիտի փնտռեն չինական նաւատորմը, եթէ այս վերջինը անձնատուր չըլլայ։

Բէրլին (Ռիւթէր).— Ռուսերը պարպեցին միջնաքաղաքին ամարանոցը։

Պէրլին.—Նիւ-Եորքէն կը հեռագրեն Վոլֆ գործակալութեան թէ քաղաքական շրջանակներու մէջ տիրող կարծիքի մը նայելով Ռուսական ծանուցագիրը այն տեսակ կէտեր կը պարունակէ որոնց Մ. Նահանգները պիտի չկրնան հաւանիլ։

ՀՌՈՄ.—Իտալիոյ կառավարութիւնը հաւանեցաւ Ռուսական ծանուցագրին պարունակած առաջարկութիւններուն։

ԲԱՐԻԶ.—Չին փափաք յայտնեց որ Տէրութիւնները իրենց առաջարկութիւնները ամփոփեն միակ ծանուցագրի մը մէջ։

—Լի-Հունկ-Զանկ յայտարարեց թէ Չինու կառավարութիւնը պիտի մերժէ Ֆրանսայի ծանուցագրին այն առաջարկութիւնը թէ Բէյքինի և Թաքուի միջեւ գտնուած ամրոցները քանդուին։

—Չինական նաւատորմը ի զուր հալածեց ռուսական յածաւորակ մը, ուր կը գտնուէր Ալէքսիէվ ծովակալը։

—Պ. Տէլքասէի ծանուցագիրը ընդհանրապէս Տէրութեանց հաւանութեանը արժանացաւ։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ.—Լորտ Ռոպէրթս կը հեռագրէ Բրէթորիայէն.—Տասնըվեց հազար Պոէրներ մինչեւ հիմա անձնատուր եղած կամ գերի ինկած են։ Կամաւորներու վաշտ մը Պուլֆոնթէյնի մօտ ուզելով յանկարծակի բերել պոէր զօրախումբ մը, երեք ժամ տեւող ճակատամարտ մը վերջը ետ քաշուեցաւ։ Պոէրները բազմաթիւ ըլլալով, վեց Անգլիացիներ վիրաւորուեցան։ Պոէրները ծանր կորուստներ ունեցան։

—Լուրենսօ-Մարքէզէն կը հեռագրեն թէ Բրիւկէր նախագահը հոկտ. 10ին շոգենաւ պիտի նստի և թէ պոէր զօրախումբերը Զուրթանսպէրկի մէջ պիտի համախմբուին։

ՊԷԼՃԻՔԱՅԻ ԻՇԽԱՆԸ

ՊՈՒԻՍԼԻ.—Ալոլէրթ իշխանը (Պէլճիքայի գահաժառանգը որ նոր ամուսնացաւ) իր կնոջ՝ Պավիէրայի Էլիզապէթ իշխանուհիին հետ Ռուսէլ ժամանեց և համակրական ցոյցերով ընդունուեցաւ։

ՍԵՐՊԻԱ

ՊԷԼԳՐԱՏ.— Սերպիոյ արմատական կուսակցութիւնը պիտի պահանջէ վերջին տեսնել Բնէդվիչի դատը։

Պ. ԼՈՒԻՊ

ԲԱՐԻԶ.—Հանրապետութեան նախագահ Պ. Լուսէ քանի մը միլիոն ֆրանք ժառանգեց՝ Ռոնի վախճանեալ ծերակուտականին կնոջմէն՝ Տիկին Բէրրիէ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

ՊԷՐԼԻՆ. — Արեւելեան Բրուսիայէն բազմաթիւ ռուս գործաւորներ վտարուեցան։

ԹԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԸ

ԲԱՐԻԶ.— Պ. Կուէպուվալ, Բարիզի քաղաքապետութեան նախագահը, իր պաշտօնարանին մէջ ընդունեց և չնորհաւորեց խաղաղութեան համաժողովին անդամները։

ԱՒԱՋԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԲԵԹԵՐՍԲՈՒՐԳ.—Ութ հոգիէ բաղկացած աւազակներու խումբ մը Խարքովի մէջ յարձակեցաւ վաճառաբարձ կառախումբի մը վրայ, բայց այս վերջինին պաշտօնեաները դէնքով դիմադրեցին, որով աւազակները քիչ մը բան միայն չորթելով քաշուեցան։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԸ ՉԻՆ

ՆԷՕՎԻՏ.— Ռումանիոյ թագաւորին չաս մը չնորհաւորութիւններ ընդունեց։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Իւլայի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Վիէննայի օսմ. դեսպանատան երկրորդ քարտուղար Ահմէտ Սալիհ պէյի։ Միւթէֆարիքի աստիճան՝ Մաղիւմար ու Սեւվեթ լրագիրներու խմբագիրներէն Զեկա պէյի։ Սալիսի աստիճան՝ Էրզրումի նահանգին վերաքննիչ ատեանի ընդհանուր դատախազ Սպասուլահ էֆ.ի, Այտընի ու Արշիպելագոսի կղզիներու նահանգներուն դատական քննիչի օգնական Մագատեան էֆ.ի, Վանայ ու Պիթլիսի նահանգներուն դատական քննիչի օգնական Անանիաս էֆ.ի և Ստանոյի ու Հալէպի նահանգներուն դատական քննիչի օգնական Եուվանաքի էֆ.ի։

—Առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան թարգման անուանուեցաւ մաքսային վերատեսչութեան քննիչներէն Մուհիլ պէյ։

—Ականակուռ Իթիթիաթ պատուանշան տրուեցաւ Պարսից Վեհ. Մուզաֆֆէրէտտին Շահին։ Առաջին կարգի Օսմանիէ՝ վճռաբեկ ատեանին անդամ Քոսթաքի էֆ.ի։ Երկրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Պէլճիքայի թագաւորանին վերատեսուչ Հէյլզ զօրավարին։ Զորրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Նարոլիի օսմ. փոխ-հիւպատոս Ալի Ռիզա պէյի։

—Լիգաթի ոսկի շքադրամ Սեւ Մոզի նեղուցին փոխ-հրամանատար Իսմայիլ Հագգը փաշայի։

ՊԱՐՍԻՑ ՇԱՀ. երբ Լոնտոնէ հասաւ, հոն անոր ներկայացուցին Վեհ. Սուլթանին մէկ հեռագիրը, որով Իր հիւրին որպիսութիւնը կը հարցնէր։ Մուզաֆֆէրէտտին Շահը անմիջապէս հեռագրով պատասխանեց, շնորհակալութիւն յայտնելով ցոյց տրուած կայս. հոգածութեան և եղած պայմանն ընդունելութիւններուն համար։ Նաև բարեմաղթութիւններ ընելով Վեհ. Սուլթանին համար։

—Վիէննայի պարկական դեսպան Նէրիման խան մինչեւ ռուսական սահմանագլուխը պիտի հետեւի Շահին։

—Մուզաֆֆէրէտտին Շահը նոյեմբեր 22ին Թիւհրան պիտի հանի։

—Շահը Սոֆիա չգիշերեց։ Կառախումբը կէս գիշերին Սոֆիայէն ճամբայ ելաւ և երեքուկէս ժամ ետքը հասաւ Զարիպրոտ։ Սլիւիցայի մէջ կառախումբը կեցաւ և Շահը թէյ խմեց։ Շահը երկի իրիկուն Պէլկրատ հասաւ և կայսրանին մէջ ընդունուեցաւ մեծ պատիւներով։ Մուզաֆֆէրէտտին Շահը առաջնորդուեցաւ Պէլկրատի պալատը, ուր Ալեքսանդր թագաւորը շքեղ հացկերոյթ մը տուաւ ի պատիւ Ն. Վեհափառութեան։ Յետոյ ընդունելութիւն մը կատարուեցաւ։ Թէ՛ հացկերոյթին և թէ ընդունելութեան ներկայ գտնուեցաւ նաև օսմ. դեսպան Մէքէկ փաշա՝ քանի մը պաշտօնատարներով։

—Խարիֆինի արարողապետ Ղալիպ պէյ ու կայս. թիկնապահ Ահմէտ Ալի փաշա որոնք մինչեւ Պէլկրատ հետեւեցան Շահին, վաղը մայրաքաղաքս կը դառնան։

—Վաղը, Մուզաֆֆէրէտտին Շահին ծննդեան տարեդարձը ըլլալով, պարսկական դեսպանատան մէջ ընդունելութիւններ պիտի կատարուին։ Գիշերը հացկերոյթ տրուելով դեսպանատունը պիտի լուսազարդուի։

—Պարսից Շահը ականակուռ ընծատուփ մը նուիրեց կայս. պալատան ներքինապետ Կանի աղային։

—Կ. Պոլսոյ մէջ պարսկական հիւանդանոց մը պիտի հաստատուի՝ իրեւ յիշատակ Մուզաֆֆէրէտտին Շահին այցելութեանն։ Վեհափառութիւնը այդ նը պատակով հինգ հարիւր օսմ. ոսկի պարգեւեց։ Դեսպանին նախագահութեամբ յանձնաժողով մը պիտի կազմուի՝ պարսիկ գաղթականութենէն հանգանակութիւն կատարելու համար։ Դեսպան Միրզա Մահմուտ խան կարեւոր գումար մը նուիրած է։ Առաջին թարգման Յովհաննէս խան հանգանակութիւն կատարելու գործին պիտի օգնէ դեսպանին։ Շահին հետեւորդ պաշտօնատարներ՝ ալ կարեւոր գումարներ նուիրեցին։ Նախարարապետ Միրզա Ալի Ասքար խան խոստացաւ կառավարութենէն տարեկան նպաստ մը յատկացնել։ Շահը գոհունակութիւն յայտնեց հիւանդանոցի մը հաստատման այդ գաղափարը յղացողներուն։

—Զարիպրոտէն շաբաթ օրուան թուականով հեռագիր մը կ'ըսէ թէ պուլկարական սահմանագլուխը անցնելու միջոցին երբ օսմ. հիւսարներները Շահին ողջերթի մաղթելով կը բաժնուէին, Ն. Վեհափառութիւնը ականակուռ Առիւծ ու Արեւ և զանազան կարգի պատուանշաններ տուեր է անոնց։ Նաև յայտարարեր է թէ Կ. Պոլսոյ մէջ իրեն եղած ընդունելութիւնները յայտնեան պիտի չմոռնայ։ Շահը ըսելով միանգամայն թէ իրեն նկատմամբ Վեհ. Սուլթանին ցոյց տուած բարեացակամութեան համար երախտագէտ է, թուեր է Վեհ. Սուլթանին բարձր ձիրքերը։ Շահը նաև իր սաղրագրութիւնը կրող լուսանկարը տուաւ հիւրասիրներուն։

—Շահը պարսկական ոճով շինուած գեղատեսիլ ադամանդով մը զարդարուած մատանի մը պարգեւեց Սալիմ Սեւվեթ լրագիրներու արտօնատէր Պ. Հիր պէյի։

—Կ. Պոլսոյ պարսկական հիւանդանոցին բանկը գտնուող քանի մը սիներ Շահին ներմանը արժանացաւ։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ դեսպան պառոն Մոնտիլէ որ գացած էր ներկայ գտնուելու Աւստրիոյ Կորիցի քաղաքին հիմնադրութեան տարեդարձին, շաբաթ օրը մայրաքաղաքս դարձաւ Արեւելեան ձեռքերով։ Մեծ-Եալարքոսին և արտաքին գործոց նախարարին թարգմանները Պարոնի կայարանը երթալով բարի գալուստ մաղթեցին։ Պառոն ֆոն Քալիչ Գալիկի Եէնիքէյի ամարանոցը գնաց պանատան շոգեմակոյկով։

ԱՊԱԿԻՒԻ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՆԵՐԸ.—Պարոն Խօսելով ապակիի վաճառականներուն կազմած սէնտիքային վրայ, որոնք ապակիի գինը հեռագրեալ կը բարձրանան և այդ կերպով նոյն վաճառականները մեծամեծ շահեր կ'ընեն, կ'ըսէ թէ սովորութեան ներկայացուցիչ մը ղրկեր է Նեապոլ։ Այդ անձը գործարանատէրերու հետ պայմանագրութիւն մը կնքեր է։ Ասոնց որոնց հետ պայմանագրութիւնները կնքուեր է այդ սէնտիքան պիտի կրնայ ազատիլ։ Մանիֆէսթ այս առթիւ կայս. խորհրդարանին հրամանագրութեան ուշադրութիւնը կը դարձնենք ընելով որ առանց արտօնութեան կարելի չէ Թուրքիոյ մէջ մեծաչափ անոնց տարեալ, թէպէտ պաշը իր աբարիներուն Դատարաններու վճռագիրներուն գործադիր պաշտօնէութիւնը, առանց հիմնարկելու նոյն սնտուկին, այդ աբարիները եօթը հազար ոսկիի ծախք է անհատի մը որ հիմա ձեռնարկած է կանոնաւորիչին վաճառելու՝ չահով։ Ուստի արտաքին Նախարարութիւնը իմանալով, այդ մասին տեղեկութիւն ուզեր է դատական նախարարութենէն։ Կ'ըսուի թէ առանց գոնուկին իմաց տալու կատարուած վճռման մասին քննութիւն պիտի կատարուի։

ՌԻՏԷՐ Էֆ. որուն Հայոյ Գրականութեան հիւանդանոցին Կիւլխանէի հիւանդանոցին փոխադրուիլը ծանուցինք, այցելիչներ չընդունիր։ Ցաւերը տակաւին կը շարունակուին։ քսակ

ուած չիմադեղերը աւրուած են։ Սրդ Սատի պէյ նոր չիմադեղեր պատրաստելով հիւանդները դարմանած է որոնք առողջանալով հեռացեալ իրենց տեղերը կը դառնան։ Չիմադեղերուն աւրուած ըլլալը ծանուցուեցաւ տոքթ. Մարիի որ հիմա Բարիզ կը գտնուի։

ՅԱՆԶՆԱԺՈՂՈՎ.—Բ. Դրան արտաքին գործոց նախարարութեանց քարտուղար Նուրի պէյ, իրաւագէտ խորհրդական Հաղբ պէյ, առաջին թարգմանիչ Տավուտ էֆէնտի և Ռուսիոյ դեսպանատան առաջին թարգման Պ. Մաքսիմովէ կազմուած յանձնաժողովը աւարտեց իր պաշտօնը։

Միլիթիի վարժարանին այս տարուան չրջանաւարտներէն Ֆէրիտուն էֆ. Այտընի կուսակալութեան հետեւորդ պաշտօնեայ կարգուեցաւ, Սալտուլլահ Բէյմզի էֆ. Հալէպի և Արիֆի Թէվֆիգ էֆ. Սըվալի։

ՊՈԼՍՈՅ ԵԷՆԻ-ՃամԻի կողմը՝ Զիլինկիրէք փողոցին մուտքին վրայ գտնուած քարէ դուռը պէտի վերցուի։

ԱԻԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Տէ-սիմի աւազակներէն երեսուն հոգի, անցեալները, Ակնայ գաւառակին Սարը Զիչէկի կողմը անցնելով, իրենց առջեւ ելած ուղեւորներէն 55 ղրուշ յափշտակեր են։ Ոստիկան-զինուորները իմանալով, անմիջապէս զանոնք հալածեր և յափշտակուած անասունները ետ առեր են։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐ.—Իտալական գրօշ կրող չոգենաւ մը՝ 1,100 ռուս զինուորներով և 12 սպայով, շաբաթ օրը Օտեսայէն Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեց և Մայրագոյն Արեւելք ուղեւորեցաւ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ կառավարութիւնը չորրորդ կարգի Պատուոյ Լեգէոն տուաւ Բարիզի օսմ. ընդհանուր հիւպատոս Շէոլտա էֆ.ի։ Կայս. Իրատէ մը արտօնեց այդ պատուանշանին գործածութիւնը։

ՍԻՆԱՓՈՒՐԻ ՀԻՒՊԱՏՈՍԸ.—Արտաքին գործոց նախարարութիւնը Սինկափուրի նորահաստատ օսմ. ընդհանուր հիւպատոսութեան պաշտօնին յարմարդատեց Բրեյսլոյ Գլուխի վարժարանին տնօրէն Աթաուլլահ էֆէնտին՝ իրրեւ տեղեակ Սինկափուրի բարքերուն և սովորութեանց։

ՀԱՅԻ ԳԻՆԸ.—Ցոյն լրագիրները ձեռընհաս պաշտօնարանին ուշադրութիւնը կը հրաւիրեն՝ ըսելով որ ալիւրի գինը բաւական իսկած ըլլալով, պէտք է որ հացի գինն ալ փոփոխութիւն մը կրէ։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐԸ.— Օսմ. երկիրներու և Եւրոպայի միջեւ երթեւեկող երկաթուղիի արեւելեան կառնսմարերու ժամանակացոյցին և փոխադրութեան գիներուն համար նոր սակացոյց մը պատրաստուած և գործադրուած է։

ԳԱԱԹԵՄՈՒՆԻի Կէօյնիք գիւղաքաղաքին և գիւղերուն մէջ քոլերայի և ածխախտի նմանող հիւանդութիւն մը երեւան ելած ըլլալը իմացուելով, քննութիւն կատարուեր և հաստատուեր է թէ այդ տեսակ հիւանդութիւններ գոյութիւն չունին, սակայն Պոլսի թաղապետական բժիշկը հոն ղրկուած է գիտական քննութիւն մը կատարելու և արդիւնքը տեղեկագրելու համար։

ՀԻՃԱԶԻ երկաթուղիին չինութեան յանձնաժողովը կառավարական բոլոր պաշտօնարաններէն պաշտօնեներու ցանկը ուղեց. հարկ եղած նպաստի տոմսերը ղրկելու համար, վասն զի, ինչպէս նախարարները, նաեւ կառավարական բոլոր պաշտօնեաներն ալ իրենց մէյմէկ ամսաթոշակը այդ նպատակին պէտք նուիրեն։

ՊԱՅԱԶԻՏԷՆ երէկուան թուականով կը հեռագրեն թէ գաւառին մէկ քանի գիւղերու բնակիչներուն միջեւ սահմանազլուխի վէճերու առթիւ եղած անհամաձայնութիւնները, տեղական կառավարութեան ձեռք առած միջոցներով, վերցուեր են։ Այդ առթիւ երկու կողմէն հացկերոյթ մը տրուելով հաշտութիւն գոյացեր է և բարեմաղթութիւններ եղեր են Վէհ. Սուլթանին համար։

ՊԱՂԵՏԻՆ մէջ թրամուէյի գիծ մը չինելու համար, տեղւոյն վաճառականներէն Շանթուլ էֆ.ի մատուցած աղերսագիրը Մեծ-Եպարքոսին կողմէ յանձնուեցաւ հանրօգուտ չինութեանց նախարարութեան։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ և Ֆրանսայի միջեւ կընքուելիք առեւտրական դաշնագրին տեղեկագիրը քննուեցաւ նախարարաց Խորհուրդին կողմէ։

ՍԵՐՊԻՈՅ ՆՈՐ ԴԵՍՊԱՆԸ.— Կ. Պոլսոյ սերպական դեսպան կարգուեցաւ Պ. Մէմէն և օսմ. կառավարութեան հաւանութիւնը իմացուեցաւ։ Նախորդ դեսպան Պ. Միլեթովիչ որ Պարսից Շահին հետեւեցաւ մինչեւ Պէյկիրատ, Կ. Պոլիս պիտի դառնայ, վասն զի նոր դեսպանին պաշտօնը տակաւին վաւերացած չէ Բ. Դրան կողմէ։

ՕՍՄ. ՆԱԻԱՏՈՐՄ.—Ֆէքիր Պիլկեն, Մուլքիի Զաֆեր, Մահմուտիտ և Ավնուլլան զրահաւորները չորրեքշաբթի Պոլսոյ նաւահանգիստէն դէպ ի Ճէնովա ճամբայ պիտի ելլեն, հոն վերանորոգուելու համար։ Տարտանէլ գտնուող մարտանաւերն ալ հրաման ստացան պատրաստ ըլլալ, ճէնովա ուղեւորելու համար։

ՔԱՐԻԻՂԻ ՀԱՆԷ. — Տրապիզոնի վաճառականներէն Ասըմ էֆ. մենաշնորհ ուզած է շահագործելու Իւնիայի և Զարշամպայի մէջտեղը իր երեւան հանած քարիւղի հանքերը։ Աղերսագիրը յանձնուեցաւ անտառներու և հանքերու նախարարութեան։

ԵՐԻԿՈՒԻԱՆ ՀՐԴԵՀԸ.—Երէկ ժամ 9 ու կէսին Պոլսոյ Շէհր Էմինի կողմը Մահունէը թաղին մէջ ախոռէ մը հրդեհ ծագելով այրեցաւ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ և Արեւելեան Ռումէլիի սահմանագլուխներուն վրայ պատահած անկարգութիւններուն առթիվը առնելու համար, օսմ. կառավարութիւնը հարկ եղած միջոցները ձեռք առած է։ Գուլգարիոյ իշխանապետութիւնն ալ իր պաշտօնեաներուն խիստ հրամաններ տուած է որ սահմանագլուխը անցնիլ ուզողները, ո՛վ որ ալ ըլլան, ի հարկին զէնքի միջոցաւ ողջ կամ մեռած ձերբակալուին եւ անդորրութեան պահպանման համար մեծ ուշադրութիւն ըլլայ։ Նաեւ իշխանապետութիւնը ծանուցած է թէ այն պաշտօնեաները որոնց չրջանակին մէջ այդ կարգի անկարգութիւններ պատահին, թէ՛ պաշտօնանկ պիտի ըլլան և թէ ծանր պատիժներու պիտի ենթարկուին։

ՆԵՐԲԻՆ գործոց նախարարութիւնը հրահանգ ուղղելով նահանգները՝ ծանոյց որ օրինական հանգամանքը չունեցող անձեր Իտարէի ժողովներու և դատարաններու անդամ չկարգուին, նաեւ տուրքի հաւաքչութիւնը թոշակաւոր մանաւոր անձերու չյանձնուի, այլ մուխթարներուն, վասն զի այդ գործը անոնց պարտականութիւնն է։

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ անգլիական նաւաբաժինը, ինչպէս ծանուցինք, անցեալ հինգշաբթի Իզմիրի նաւահանգիստը ժամանեց։ Ընդամենը երեսունչորսնդ մարտանաւերէ կը բաղկանայ։ Մեծ զրահաւորները նաւահանգիստէն դուրս խարսխած են, իսկ միւսներն ալ յարմար տեղեր։ Նաւատորմը ներս մտած ատեն ծովակալին նաւը թնդանօթ արձակելով ողջուներ է օսմ. բերդը որ փոխադարձաբար պատասխաներ է։ Ցետոյ այցելութիւններ փոխանակուեր են։ Կը կարծուի թէ նաւատորմին տասը օրուան պէտքերուն համար քառասուն-յիսուն հազար ոսկիի ուտելիք և այլն պիտի գնուի՝ Բազաքին մէջ գտնուած բոլոր հաւկիթները գնուած են։ Շրջականները մեծաքանակ յանձնարարութիւններ եղած են հաւկիթի համար։ Հինգշաբթի օրը երեք հաղարի չափ նաւագներ՝ երկու հարիւրի մօտ մակոյկներով ցամաք ելեր են պտոյտ կատարելու համար։ Իզմիրի քաղաքին սրճարանի ու ճաշարանի տէրերը, որպէս զի անգլիական նաւագները հրապուրեն, «Լոյտ Ռոպէրթս», «Նէլսըն», «Բրէթորիա» և այլն գրած են իրենց խանութներուն անունները։ Ամէն օր հարաւարար նաւագներ ցամաք ելլելով պտոյտներ կը կատարեն։ Անգլիական նաւաբաժինը առաջին օրը Իզմիրէն գներ է 1200 օխա բանջարեղէն, 3000 օխա կովի միս, 500 օխա ոչխարի միս, 2700 օխա հաց, 2000 հատ և 10,000 հաւկիթ։ Նաւատորմը Իզմիր ժամանելէն ի վեր հաւկիթին հարիւր հատը 25 ղրուշէն 42 ղրուշի բարձրացած է, և այն ալ շատ դժուար կը գտնուի։ Բաթաթէսի մէկ օխան 60 փարայէն չորս ղրուշի բարձրացած է։ Միւս բոլոր ուտելիքներու գիները կրկնապատկուած են։ Ամբողջ նաւատորմին օրական պէտքերուն համար 1200 անգլիական ոսկիի ծախք մը կ'ըլլայ։ Նաւագներուն թոշակին համար ամսական 7000 ոսկի կը ծախսուի։ Զրահաւորներուն մէկ քանիին մէջ անթել հեռագիր կայ, որով մինչեւ 60 մղոն հեռուն հետ կարելի է հաղորդակցիլ։ Մարտանաւերէն տասը շաբաթը օրը մեկներ են Իզմիրի նաւահանգիստն՝ պտոյտ կատարելու համար։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ քանի մը մարտանաւեր Իզմիրի նաւահանգիստը պիտի հասնին։

ՍԸՎԱԶԻ Թէհոս գաւառակին գայմագամ Օսման պէյի եղբայրը Թէվֆիգ պէյ անցեալները, Գըրչէհրէն Սըվազ գացած ատեն, Ավանոս գաւառակին մօտ հեծեալ ու հետեւակ աւազակներ վրան յարձակելով հարիւր ոսկիի չափ դրամ և այլն յափշտակեր են։ Յետոյ ոստիկան-զինուորներ զանոնք հալածելով մէկ քանին բռներ և կողոպուտին մէկ մասը ետ առեր են։ Միւս աւազակներն ալ կը փնտռուին։

ԿԱՌԻՒ ԱՐԿԱՍ.—Կրթական նախարարութեան արձանագրութեանց դիւանին տեսուչ Ղալիպ պէյ, երէկ, կառքով պաշտօնատեղին գացած ատեն, կառքը թրամուէյի վագոնի մը զարնուեցաւ։ Կառապանը վար իյնալով ճակտէն վիրաւորուեցաւ։ Թէ՛ վագոնը և թէ կառքը վնասուեցան։ Ղալիպ պէյ ոչ և է վնաս չկրեց։

ԽՏԻՎԻՆ էլ-Մահրուսա գրօսանաւը մօտերս Կ. Պոլիս կուգայ Խտիվին մայրը Եգիպտոս տանելու համար։

ՄԱՐՁՈՒԱՆԻ նախորդ նախալ և նախնական դատարանին նախագահ Բիւշրի էֆ. և Պողոս էֆ. ու Վասիլ էֆ. կ'ըսէ Սապահ, որոնք իրրեւ կաշառակեր դատաստանի ենթարկուած էին, անպարտ արձակուեր են։

ՕՍՄ. ՆԱԻԱՏՈՐՄ.—Ֆէքիր Պիլկեն, Մուլքիի Զաֆեր, Մահմուտիտ և Ավնուլլան զրահաւորները չորրեքշաբթի Պոլսոյ նաւահանգիստէն դէպ ի Ճէնովա ճամբայ պիտի ելլեն, հոն վերանորոգուելու համար։ Տարտանէլ գտնուող մարտանաւերն ալ հրաման ստացան պատրաստ ըլլալ, ճէնովա ուղեւորելու համար։

ՔԱՐԻԻՂԻ ՀԱՆԷ. — Տրապիզոնի վաճառականներէն Ասըմ էֆ. մենաշնորհ ուզած է շահագործելու Իւնիայի և Զարշամպայի մէջտեղը իր երեւան հանած քարիւղի հանքերը։ Աղերսագիրը յանձնուեցաւ անտառներու և հանքերու նախարարութեան։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ՊԱՐԻԶԱՆ, 30 Սեպտ.

Կը ինդրեմ որ հաճիք ուղղելու Ջորջը ընել հետեւեալ վրիպակները որոնք սըպրդած են պատուական օրաթերթիդ մէջ հրատարակուած պատասխանիս մէջ։

Թիւ	տող	սխալ	տող	
4426	1 22	լիքած էր	կարդալ	լիքած չէր
»	2 8	տուած էր	»	տուած էի
»	5 5	Հռոմայոս	»	Հռոմուլոս
»	6 6	պատմներ	»	պատմաբաններ
4427	2 21	միասատ.թիւն	»	մենասատ.թիւն
»	3 23	rongé	»	rougé
»	4 4	nom·երու	»	nomeերու
»	6 6	կրօնքէն	»	կրօնքին
4429	2 28	տուածէն	»	տուածին
»	6 9	Ասորական	»	Ասուրական

Մ. Գ. ԴԱԼԵԱՆ

Հեռագիր Այսօրուան

ԶԻՆՈՒԻ ԳՈՐԾԵՐԸ

ԲԱՐԻԶ, 7 հոկտ. — Այսօր գրեթէ նոր լուր մը չկայ Զինէն։ Թիէն-Զինէն կը հեռագրեն թէ Լի-Հունկ-Զանի՝ ռուս զինուորներու ուղեկցութեամբ՝ այդ տեղէն ճամբայ ելեր է դէպ ի Բէքին։

ՖՐԱՆՍԱ

ԲԱՐԻԶ. —Այսօր Լոնշանի ձիարձակարանին վրայ կատարուեցաւ Բարիզի թաղապետութեան մրցանակին մրցումը։ Շահեցաւ երեք տարեկան ձի մը՝ Բորտոնի որ Պ. Մորիս Լէիրուզիի կը վերաբերի։ Մրցանակը 200,000 ֆր.էն աւելի է։

—Ֆրանսայի առեւտրական նախարար Պ. Միլլըրան, այսօր, Առուայի մէջ նախագահեց թղթատարական նոր շէնքին հիմնարկէքին, և համակրութեամբ ընդունուեցաւ։ Նախարարը Լէյն ալ երթալով քաղաքական մեծ ճառ մը խօսեցաւ՝ ջերմապէս ծափահարուելով։

ԱՐՈՒԵՍՏԱՆԵՆԻՆԸ

ԲԱՐԻԶ. — Ցունաստանի թագաւորը հոկտ. 30ին Բարիզ պիտի հանի։ Գահաժառանգ իշխանն ալ տասնըհինգ օրէն Բարիզ պիտի երթայ։

ՍՊԱՆԻԱ

ՄԱՏՐԻՏ.— Սպանիոյ կառավարութիւնը որոշեց տասը նոր զրահաւորներ շինել տալ։ Իտալական չորս նաւաբաններ ստանձնած են քիչ մը ատենուան մէջ 12,000 թոնոնոց չորս յածաւորակներ շինել։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԶԻՆՈՒԻ ԴԻՊՊԵՐ

ՈՒԱՇԻՆԿԹՐԼ, 7 հոկտ. — Մ. Նահանգաց պատասխանը՝ Պ. Տէլքասէի ծանուցագրին՝ հաղորդուեցաւ Ուաշինկթընի դեսպանին մարմնոյն։ Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը տրամադիր չէ հաւանիլ ո՛չ այն առաջարկութեան թէ Զինու մէջ զէնքերու ներածութիւնը արգիլուի, ո՛չ անոր թէ Բէքինի մէջ միայուն զինուորներ գտնուին դեսպանատնց պաշտպանութեանը համար և ոչ ալ այն պահանջումին թէ Բէքինը ծովին կապող երկաթուղիի գիծերը գրաւուին միայուն կերպով։ Ամերիկեան կառավարութիւնը այդ վերջին երկու առաջարկութիւններուն համար այնպէս կը նկատէ թէ երկկիր գրաւելու հաւանական հետեւանքը կրնան ունենալ։ Կը կարծուի թէ այն պարագային իսկ երբ Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը որոշէ ընդունիլ այդ երկու առաջարկութիւնները, պիտի բաղձայ որ դեսպանախորհուրդ մը տայ այդ մասին վերջնական որոշումը։

ԲԷՔԻՆ.—Ճարտնական զինուորները սկսան ետ քաշուիլ։ ատոնց կէսը ճարտն պիտի դառնան։

ՊԱՐՍԻՑ ՇԱՀԸ

ԲԷՅՐԹ.—Պարսից Շահը կէսօրէն ետքը հոս հասաւ անպաչտօն կերպով։ Ուրբաթ օրը դէպ ի Պարսկաստան պիտի ուղեւորի Թուսիոյ ճամբով։

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԻ ԴԱՍԵՐ

Անոնք սր կը փափագին գործնականապէս սորվիլ ֆ անսերէն լեզուն, թո՛ղ դիմեն Բիրա, Թիւնէլ հան, Թիւ 25 Զիւմպիւլ փողոց Թիւ 8 11—18

Revue Encyclopédique

1900, սեպտ. 29 (Թիւ 369)

Մաթէրվէլ տ'Արթիկերբի մտքերն։— Իւն Քօօրեարդիվ անիմալ։—Լ'էր աթմոսֆէրիք։—Ռըվիւ սիանթիֆիք, լէ ըլանդ էօքսմբլէթ։ լը պլէօ տը սիէլ է լէ բուսէէռ։—Աքզիւալիթէ, քրօնօլօժի, Ռըվիւ տէ ռըվիւ։

Այս թիւը կը պարունակէ բազմաթիւ պատկերներ։ Մէկ թիւը 50 սանթիմ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	24	12
Ամէնէն բարձր գին	»	24	14 1/2
Ամէնէն վար գին	»	24	12
Ռումէլի երկթ. զոց.	Ֆր.	110	—
Ամէնէն բարձր գին	»	110	87
Ամէնէն վար գին	»	110	—

ԲԱՑՈՒՄ 25 Սեպտ.

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Ղ.	24	12
Ռումէլի երկաթուղի	Ֆր.	110	25
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քէտտի ժէնէրալ Օթթմ.		0	34
Սօս. Օթ. Շանժ է Վալէօռ		0	14
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	18
Թրամուէյ բաժնեթ.		6	35
» ժուիսանս		205	—
« պարտատ.		467	—
Քարափ Գ. Պոլսոյ		460	—
Թրանսվալ		79	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	108	25
» » » չէք	»	109	25
Բարիզ » »	Ֆր.	23	10
» » » չէք	»	22	94
Գերմանիա անտոկոս չէք	Մարք	18	68
Վիէննա չէք	Ֆլոր.	22	13

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	22
Անգլիական ոսկի	»	110	02
Բօլ էմբէրիալ	»	98	30
Քրմիից	»	51	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	30
Մէճիտիք	»	98	20
Բուպլի Ղղեղաղրամ	Օ. Ո.	8	63

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 6 Հոկտեմբեր

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		100	07
» » 3 1/2 %		102	25
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	22	50
) զոց.	»	22	50
» » » Բ.	»	—	
« « « Գ.	»	25	10
Օսմ. կայս. Պանքա	Ֆր.	538	
Օսմանիէ	»	423	50
Ռումէլի երկաթուղի	»	112	—
Օսմ. մարատուն	»	515	50
Օսմ. Ռէժի	»	327	—
Բրիտանիէ Թիւրք 4 %		493	—
Քէտտի Լիոնէ		1085	—
Իտալական Ռանթ	»	93	52
Սպանիական արտաքին	»	71	60
Էժիպտէն իւնիֆիէ		—	—
Թրանսվալ	»	81	—
Հէք Լոնտոնի վրայ	»	25	140
Դրամազրկ	»	3	

ԼՈՆՏՈՆ, 6 Հոկտեմբեր

Անգլիական Քոնսոլիտէ	99	06
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.	—	—
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. բաց.	22	18
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. զոց.	22	18
Օսմանեան Պանքա	11	43
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	38	50
» Մոնօբոլ	42	—
Գուլգարական 1888	83	—
Էժիպտէն իւնիֆիէ	105	—
Օսմանիա	104	—
Թրանսվալ	3	15
Այտընի երկաթուղի	10	50
Փոխառութիւն	25	360

ՎԻԷՆՆԱ 6 Հոկտեմբեր

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	212	10
Ռումէլիի երկաթուղի	106	20
Օսմ. Ռէժի	298	—

ԳԵՐԼԻՆ, 6 Հոկտեմբեր

Ռուպլը	216	12
Ռումէլիի երկաթուղի	106	70
Անատ. երկթ. պարտատոմսք	—	—
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 օրմ	20	260

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Ի. ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ. 1900 – 1901

Վարժարանիս Ի. տարեշրջանը կ'սկսի յառաջիկայ (1900) Սեպտ. 1ին. Նորեկ աշակերտաց մուտքի քննութիւններ տեղի կ'ունենան Օգոստոս 29ին և 31ին, իսկ դասերը կանոնաւորապէս կ'սկսին Սեպտ. 1ին։

Թոշակաւոր գիշերօթիկ աշակերտաց ընդունելութեան պայմաններն երկու տեսակ են։—Պէտք է վճարել

Ա. Միանուագ մուտք 3 Օսմ. լր.
Տարեթոշակ 20 » »
Արձակուրդի տուրք 1 » »
Ամէն ծախք վարժարանիս վրայ։

և կամ Բ) Առանց մուտքի 12 օսմ. լր. տարեթոշակ, և 1 լր. արձակուրդի տուրք պայմանաւ սակայն որ աշակերտաց ծնողք հոգան զգեստի, կօշկի, ասոնց կարկատանքի, դասագրոց և դպրոցական այլ պիտուիից, մահճակալի, անկողնոյ, ինչպէս նաեւ դեղօրէից ծախքը, իսկ վարժարանը կու տայ սնունդ, ուսում և կը հոգայ լուացքի, բժշկի և այլ ծախքերը։

Ցերեկեայ թոշակաւորք պարտին վճարել 6 օսմ. ոսկի տարեթոշակ և կը ստանան ուսում և մի միայն ցերեկեայ ճաշ։

Մանրամասն տեղեկութեանց համար, ձեռքք կամ պաշտպանք կրնան դիմել ի կ. Պոլիս՝ Ազգ. Պատրիարքարանը և ի Կարին՝ վարժարանի տեսչութեան։

Ցառաջիկայ տարուան համար ճրագավարժ սանուց ընդունելութիւնը արդէն կատարուած ըլլալով՝ այդ մասին ո՛և է դիմում առանց հետեւանքի պիտի մնայ։

629 19—20

ՍԱԴՈՒԻ ՄՕՌԻՒ ՁԱՆ ՕՇԱՐԱՆ

Երլտրզ, Կ. Պոլիս, 13 դեկտ. 1888

Պարոնայք Սգոց եւ Պոռնց,

Կը ցաւիմ սր պաշտօնական դիրքովս կարող չեմ փորձեր ընել, այլ համաձայն ուրիշներուն փորձերուն եւ այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ մեր Մօրիւ ծկան իւղն, իր այս վիճակին մէջ դիւրաւ խմուելով եւ մարսուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց որոս պիտանաւորժական գիտութիւնն ի վաղուց անտի ճանչցած է, մասնաւորապէս այդ յաջող պատրաստութեան մէջ։ ՏՐ. Ս. Ս. ՄԱՎՐՈՅԵՆԻ ՓԱՇԱ Բժիշկ Վեհ. Սուլթանի

ՇԸՄԻԶԸՐԻ ԻՒՆԻՎԷՐՍԷԼ

399, Մեծ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱՑԻ, 399

Արանց եւ կուսանաց հագուստ ճերմակեղէնեներու, Քաճկետներու, զուլպաներու եւ փողկապներու վաճառում

30 ՕՐՈՒԱՆ ՀԱՄԱՐ ՄԻԱՅՆ

Սկսեալ բբ. սեպտ. 4/17ին։

Եւրոպական վաճառատունները գեղեցիկ սովորութիւն մը ունին, որուն համեմատ, ոմոր չրջանի մը մէջ կը փոխեն իրենց ապրանքները, աւելի նոր, աւելի սիրուն ապրանքներ դնելու համար անոնց տեղը։ Մեր վաճառատունն ալ այս գնահատելի սովորութիւնը ուզելով գործադրել, իր վարիչներէն Պ. Բաբատօրուլօն ղրկած է Եւրոպա, ամէնէն առաջնակարգ գործարաններէն գնելու համար վաճառատան ապագայ ապրանքները՝ որոնք այս պայմաններուն մէջ իրենց նմանը չպիտի ունենան տեսակի չքնաղութեան, աղնութեան և գիներու ժամանութեան կողմէ։ Մինչեւ Պ. Բաբատօրուլի վերադարձը, բացառիկ վաճառում մը սկսած ենք գնել ճերմակեղէններու, Ֆանէլաներու։ գուլպաներու, փողկապներու վրայ, անհաւատալի ըլլալու ասոնցմէ չափաւոր գիներով։ Կը բաւէ առդամ մը այցելել, բո՛ր ասոնց ստուգութեան համոզելու համար։

ԲԱԲԱՏՕԲՈՒԼՕ ԵՒ ԼԻՕՆԹԻՏԷՍ

ՏՈՒԲՈՒՆԸ ՈՒՄՈՒՄԻԷ ԻՏԱԼԻԱՅԻ ՄԱՀՓՈՒՂ ՆՈՒՄԷՐՈՂԷՐԻ ՄՈՒՄԻՊԻՆՄԷ ՄԻԱՊԱՏԱՍԱԼ ԼՈՒԳՈՒՄ ԿԷՕՐԻԷՆ ՕՓՈՒԶ ՊԻՆ ԹՕՓ ԷՄԲԷՐԻԱԼ ՎԷ ՊԻՆ ԹՕՓ ԲԷՅԱԼ ՆԱՄ ՈՏՔԻԹԷՐ ՔԵԱՂԸՐԸՐԸՆ ԻԼԷ ԻՔԻ ՊԻՆ ԳԸԵԷ ԱՔԻԳ ՍԱՐԴԸ ՔԵԱՂԸՐԸՐԸՆ ՎԷ ՍԷՔՂ ԵԻԼ ԲԱՔԷԹ ՊԷՏԷՆ ՔՕՐԹՈՆԸՆ ԻՀՊՈՒ ԼՅՈՒԼ ԲՈՒՄԻՆԻՆ ԵՐԲՄ ՊԻՐԻՆՃԻՆ ՓԷՐՋԷՆՊԷ ԿԻԼԻՆ ՄԻԱՆԱԳԱՍԱՍԸ ԻՀԱՐ ՕԼԸՆԱՐԱՂ ԼԻԲԱԼ ՕՍՄԱՆԻ ԵԻԼ ՂՈՐՈՒ ՀԻՍԱՍԸ ԼԻԼ ՄԷԳՔԻԼԻ ԷՄԲԷՐԻԱԼ ՔԵԱՂԸՐԸՆԸՆ ՊԷՏԷՐ ԹՕՓԸ ԷԼԼԻ ԻՔԻ ՊՈՒՀՈՒԱԳ ՎԷ ԲԷՅԱԼ ՔԵԱՂԸՐԸՆԸՆ ՊԷՏԷՐ ԹՕՓԸ ՕՓՈՒԶ ՂՈՐՈՒՂ ՂՈՐՈՒՂ ՎԷ ՍԱՐԴԸ ՔԵԱՂԸՐԸՆԸՆ ՊԷՏԷՐ ԳԸԵԷԼԻ ԱՔԻԳԸ ԻՔԻ ՂՈՐՈՒՂ ՎԷ ՔԱՐԹՈՆԷՆԸՆ ՊԷՏԷՐ ՓԱՔԷԹԻ ՕՓՈՒԶ ՂՈՐՈՒՂ ՊԷՏԷԼ ԼԻԼ ԹԱԼԻՊԷՐԻ ԷՕՀՏԷԼԷՐԻՆՏԷՔԼԳԱՐԱՐԸՐ ԻՏԷՐԷՔ ԳԱՐԱՐՏԱՏԷՍԻ ՀԷՔԼԻՄԻՀ ՎԷ ԼՅՈՒԼԸՆ ԵՐԲՄԻ ՊԷՂԻՆՃԻՆ ՓԱԶԱՐ ԷՐԹԷՍԻ ԿԻԼԻՆ ԷՕՅԼԷՆՏԷՆ ՕՏԷՐԹ ՍԱԱԹ ՍՕՆՐԱԿԱ ԳԱՏԱՐ ԼԱԶԱՂ ԵԻԼԵՂՏԷ ԻՀ ԹԷՂԻԼԻԱԹ ԳԱՊՈՒԼԸ ԼԻԼ ԻՀՈՒԼԷՆ ԳԱԹԻԷՍԻՆԻՆ ԻՀԱՐԱԸ ՄՇԱԳԱՐԲԷՐ ՊՈՒԼՈՒՆՄԱՂ ՕՂՈՒԼՂԸՆԱՆ ԹԱԼԻՊ ՕՂԱՆԼԱՐԸՆ ՄԱՐ ԷԼ ԶԻՔԸ ԼՀԵԱ ՊԷՏԷԼԻՆԻՆ ԵԻԼԵՂՏԷ ՕՆԸ ՆԻՍԱՊԷԹԻՆԷ ԹԷՂՄԻՆԱԹ ԱՂՀԻԼԷՐԻՆԻ ԻՏԱՐԻԼ ՄԷՐՔԷԳԻՆ ՎԷՂԵՂՏԻՆԷ ԹԷՎՄԻ ԻԹՄԷԼԵՐԻ ՎԷ ՊԱՅԱՏ ՄԱՀԱՐԲԷՐ ԼԻԹԱ ԻՏՂԷՂԼԻԼԵՐԻ ԷՂԵՆԸՆ ՆՈՒՄՈՒՆԷՆԻՆ ՄԻԱՆԱԳԱՍԱԼԱ ՏԱՄԻՂ ՕԼԱՃԱԳԱՐԸՆԸ ՄԻԱՏԷՂԻՆ ԻԱԱՃԱԳԱԼԱՐ ՎԷ ԻՄ ՈՒ ՀՇՕՂՐԹ ՎԷ ՄԱՀԱԼԸ ԻԳԱՎԷԹԼԷՐԻՆԻ ԻՐԱՎԷ ԻՏՂԷՂԼԻԼԵՐԻ ՎԱՐԱԳԱԼԱ ԲԱԱԹ ՎԷ ՊՈՒԸ ՊԻՐ ԶԱՐԹ ՏԷՐՈՒՆԻՆԷ ՎԱԶ ԻԼԷ ԻԷԶԻՐԻՆԻ ԹԱԼԻՊԻՄ ԻՏԻՐԻՔՈՒՆ ՍՈՆՐԱԿԱ ԳԱՏԱՐ ՄԻԱՆԱԳԱՍԱԼԱ

GRANDS MAGASINS DU

Printemps

NOUVEAUTÉS

Envoi gratis et franco

du catalogue général illustré, renfermant toutes les modes nouvelles pour la SAISON D'HIVER, sur demande affranchie adressée à

MM. JULES JALUZOT & Cie
PARIS

Sont également envoyés franco, les échantillons de tous les tissus composant nos immenses assortiments, mais bien spécifier les genres et prix.

Envoi franco de port jusqu'à destination de toute commande de 50 francs payée par avance, pouvant être expédiée en un seul colis-postal.

Les envois qui ne peuvent être faits par colis postaux, sont expédiés franco Marseille ou, sur demande, *franco destination*, à partir de 100 fr. moyennant 5 % d'augmentation sur le montant de la facture. — Ces envois peuvent être expédiés contre remboursement

ՏՈՊԹԷՕՐ Յ. ԱՐԱՊԵԱՆ

Մանօր ասամնաբոյժ Բարիզի

Ի Սիվէ տը Բերա, Թիւ 1

Ամէն օր կ'ընդունի ժամը 4էն 10 (Ը. Թ.)։ Բշ. և Ուրբ. կէս օրէն առաջ Սիրքէճի դեղարան Նալբան։

Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ։

Աղբատաց ձրի 490

ԲԱՂԴԱԻՈՐ ՄԱՅՐ ՄԸ

Նիհար, ազազուն, վատոյժ, հիւանդկոխ տղաքը երբեք չէի պրեր, միշտ կը փափաքէի գիրուկ, թոմպուլ, զուարթ, կայտառ տղաք մեծցնել։ Կատարելապէս համոզուած էի որ ապագային ուժեղ, կայտառ և կորովի զաւակներու արժանանալու և զանոնք ամէն կարգի հիւանդութեանց դէմ պատսպարելու համար, անհրաժեշտ էր տղայ հասակին ուշադրութիւն ընել անոնց տրուելիք սնունդին։ Հետեւաբար, երբ մեր անդրանիկ զաւակը վեց ամսու եղաւ, հետամուտ եղայ ամէնէն լաւ սնունդը տալ անոր և բժշկի մը յանձնարարութեամբ սկսայ ՖՕՍՖՈՊԹԻՆ ԳԱԼԻԼԻՆով սնուցանել զայն։

Տղեկը մեծ ախորժով կ'ուտէր այս ՖՕՍՖԱՊԹԻՆ ԳԱԼԻԼԻՆը և քանի ուտէր կը գիրնար, կ'ուժգնէր որ ու կը կայտառնար։ Այսպէս քանի մը ամիս անցնելէ վերջ, երբ ակոյայ հանելու ժամանակը եկաւ, սկսանք մտահոգ ըլլալ, կարծելով որ մեր զաւակն ալ ուրիշ ոգոց յատուկ սկրայ հանելու ցաւերն ու վարհարութիւնը պիտի ունենայ, սակայն տղեկը առանց ո և է հիւանդութեան սկրան հանեց, խաղալով ցատկելով և շարունակեց ամիլ ու զօրանալ։

ՖՕՍՖԱՊԹԻՆ ԳԱԼԻԼԻՆ-վ հինգ զաւակ մեծցուցի, երկուքը աղջիկ, երեքը մանչ, պատ. Աստուծոյ ամէնքն ալ 25—30 տարիքը հասան առանց բան հիւանդանալու և քաջառոյ երիտասարդներ եղան. հետեւաբար իր սրտէ կը յանձնարարեմ մայրերուն որ ՖՕՍՖԱՊԹԻՆ ԳԱԼԻԼԻՆով մեծցնեն իրենց զաւակները։

Բարիզ Պօնաբարթ փողոց Թ. 17
ՍԱՐԿԻՍԻՍ ԺԱՆՆԻ

ՖՕՍՖԱՊԹԻՆ ԳԱԼԻԼԻՆը կը ծախուի կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններու ու դեղի մթերանոցներուն մէջ։

4—26

ՊՐՈՒՍԱՑԻ ՏԻՒԶ ՕՂԻՆ

ԹՐԻՆՏԱՖԻԼՕՐՈՒԼՕ ԵՂԱԲՐՑ ոգելից ըմպելիներու գործարանին մէջ, Թիւ 69 Մոմկաէ՝ Ղալաթիա, կը ծախուի Պրուսայի ընտիր տիւզ օղին, առաջին տեսակին մէկ կալօնը 15 ղրշ.ի, երկրորդ տեսակը՝ մէկ կալօնը 12 ղրշ.ի։ Ընտիր տեսակէն մասուֆիա, կալօնը 17 ղրշ.ի, երկրորդ տեսակը՝ կալօնը 13 ղրշ.ի։

Յարգոյ հասարակութիւնը անգամ մը եթէ փորձէ այս ըմպելիներէն շատ գոհ պիտի մնայ։ Ո.զ.ը կրնայ օխայով գնել։

663 7—24

PAPIER FAYARD ET BLAYN

Կը բուժէ հարբուխը, կուրծքի բորբոքումները, յոգնացուը, ճմլում, վերը ելն։ Անմահն դեղ այտուցներու և կոշտի համար։

Կը գտնուի բոլոր դեղարաններու մէջ. (փնտռել մեր սորագրութիւնը)։

ՍԻՆԷՐ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ԿԱՅՍ-ՊԱԼԱՏԱՆ

Ժ. ՆԱՅՏԼԻՆԿԵՐ

Սինկէրի կոչ մեքենաները գուտ անգլ. պողպատեայ տակունութեամբ այն քան գնահատուած են որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէրի Ընկերը Թիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական և յաջողամտացած է բոլոր ցուցասանդէսներու մէջ։

Արեւելքի մէջ Սինկէրի մեքենաներուն միակ ներկայացուցիչն է Մ. Ժ. Նայտլինկէր, որ բովանդակ Թուրքիոյ մէջ մասնաճիւղեր հաստատած է։

Սինկէրի մեքենաները կը վաճառուին՝ ԲԵՐԱ, Շեյսակ ճամբայ, Ղալաթա Սէրայի դիմաց։

ՂԱԼԱԹԱ Սիկէր խան. Թիւնէլին առաջ. Թրամվայի կայարանին դիմաց։

ՍՏԱՄԲՈՒԼ Սուլթան Համամ Թիւ 2. Սուլթան Պայազիտ Թրամվէյի Սթասիոնին դիմաց Թիւ 13։

ՎԷՆՍԱՆ ՖՕՅԱՃԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՎԻՐԱԲԺԻՆ. ԵՒ ԱՆՆԱԲԺԻՆ. ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ

Կ. Պոլիս, Պանճե Դաբաղ, Ճէլալ Պէյ խանի յկից, թիւ 1.
Զիթեսի Սիլեք մաղազասը

Ֆերոյլիչեալ վաճառատան մէջ ակնարաւորական և վիրարուժական ամէն տեսակ գործիքներ ՄԵԹԱՌԱՆԱԿ և ՓՈՌԱՌԱՆԱԿ կը վաճառուին։ Ամէն տեսակ կակուղ և կարծր լաստիկէ (քաուչուկ) առարկաներ, ատուկի կապիչներ (գասրգ պալը), տեսակ տեսակ գրիչներ (շրիճկա), ելեքտրական մեքենաներ, ջերմաչափներ, հեռադիտակներ, խոշորացոյցներ, մանրադիտներ (միքրոզգոբ) փոքր և մեծ մանրադիտի ապակիներ, նոր տեսակ ոսկի Լայն ակոնոցներ կը գտնուին վաճառատանս մէջ։ Գիները խիստ ածան։

ՈՒՄՐՈՒՐՃԱՅԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ

Ումուրճայի Գործարանը որ Պրուսէյի Արուեստահանդէսէն շքադրամ ստացած է, յուզեր իր անարատ ու լաւ արտադրութեանց համար քիչ առնուազն մէջ ստացած վարկը ուրիշ գործարաններու պէս ճշմարտութեան հակառակող յայտարարութիւններով հոչակել. միայն սա լուրջ ճշմարտութիւնը կը ներկայացնէ անոնց որ հոգածու իրենց առողջութեանը։

«Մասրագրեալներս կը յայտարարենք թէ ուշադրութեամբ քննած ենք Ումուրճայի ագարակին գործատանին արտադրութիւնները որոնք 1897ին Պրուսէյի Արուեստահանդէսին շքադրամին արժանացած են։ Արդարեւ գործարաններու մէջ քանի արտադրութիւնները միայն ենթէ քննուին, արդիւնքը շատ սահմանափակ կ'ելլայ. բայց նկատողութեան առնելով Հանրային Պարտքի վարչութեան ծանուցագիրները թէ Ումուրճայի Գործարանին արտադրութիւնները անարատ գինիներէ չինուած են, նաև նկատողութեան առնելով այն պարագան թէ նոյն վարչութիւնը լուրջ ժեռնարկներ կ'ընէ իր հասոյթները ապահովցնելու համար, կը հաստատենք թէ նոյն Գործարանին բոլոր արտադրութիւնները անարատ գինիէ չինուած են. հետեւաբար տուինք ներկայ վկայականը։»

Վահ. Սուլթանին քիմիագէտներէն

Ֆոնկովսքի, Սինկրոս ու Տոֆ. Ծանօթ

Այդ արտադրութիւնները անարատ ըլլալուն համար գինեւորական հիւանդանոցներու մէջ կը գործածուին։

Վաճառուած տեղերը.— Ընդհանուր կրդոնառաղի Ղալաթիա Քարաթինա փողոց Թիւ 4, Լեվոտրիոս էֆ. Թուրճաղոլու և Պոլիս Հասըր Իսկէլէսի Նէքոլաքի էֆ. Կէվէնճիոգլու։ Դիւրութեան համար մեծ ու փոքր ամաններու մէջ ալ կը գտնուին։ Օղիներուն գինն է օխան 10 ղրշ. 7 ու 5 տարուան դոնեաքներուն՝ 13. 9 ու 6 տարուան գիններուն՝ 3։ Կը ծախուին նաև Պոլիս կամուրջին գլուխը Սուրէնեան վաճառատունը, Լանկա, Թուլումպա մէջտան ձեթավաճառ Քիրեաքի վաճառատունը գին 4 ղրուշի։ Սիրքէճի՝ Հանրային Պարտքի վարչութեան նախկին վենթին մօտ՝ Միլաս։ Հասրը Իսկէլէսի ծխախոտի մաքաստան մօտ՝ Զիրոլկէլոս։ Պոլիս Պալըք Բազար Բէշիրդի փողոց՝ Ներկի Բազարփոս։ Ղալաթիա՝ Քօօրէրաթիվ Ընկերութեան վաճառատունը։ Ղալաթիա Սանտրգճրլար՝ Քոսթի Միքա, Խարանճը փողոց՝ Մէրլաքի Թէրլիքի ու Քէրէլքճիէր՝ Եաէի Ֆոթոգրաֆ։ Բերա Մեծ Փողոց Անատոլու խան Գառնիկ Սիմոնեան և Շիշլի Օսման Պէյ քաղաքային հանդէպ Բէօրքլի Վալիատ։ Նաև բոլոր նպարավաճառներու, դեղարաններու, հանրային պարտէզներու մէջ և Վոսֆորի ամէն կողմերը։

ԱԶԴՈՒ ՄԱՔՐՈՍԱՂԱԿԱՆ ՄԸ

Մաքրոզականի մը եթէ պէտք ունիք և կը փափաքիք տուանց նեղուելու խմել անվիճելական ազդեցութեամբ, Թողէք Եանօսի նման զգուեցուցիչ չուրերն ու դեղերը, որոց մեծագոյն մասը կեղծ են, ու փութացէք գնել։

VILLACABRAS

աշխարհահռչակ մաքրոզականն, որ բնական աղբիւրներէն Բասդէօուան դրութեամբ գտուած յստակ ջուր մըն է և շատ դիւրաւ կը խմուի։ Ազդեցութիւն անմիջական։ ՎԻԼԼԱԿԱԲՐԱՆ ուրիշ լուծողական ջուրերու նման ոչ խիթ և ոչ անհանգստութիւն կը պատճառէ։ Առտուն անօթի, ջուրի գաւաթ մը ՎԻԼԼԱԿԱԲՐԱՆ՝ տասը վայրկեան ընդմիջումով երկու անգամէն կէս առ կէս խմել, բաւական է կատարելապէս մաքրուելու։ Պնդութիւն, գլխուցաւ և ստամոքսի խանգարում ունեցողներ, մանաւանդ նստողական կեանք վարող անձինք, եթէ ամէն առտու թէյի կամ գինիի գաւաթ մը Վիլլաքապրան խմեն, կ'աղատին պնդութենէն և անոր հետեւանք հիւանդութիւններէն։

Կը ծախուի ամէն դեղարաններու և դեղավաճառատուներու մէջ։

504 39—52

ՀԱՐԹՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԶՈՒՏՎԱԳՐԱԿԱՆ ԻՆՇԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	27.000.000
Պահեստի գրամ	52.002.500
Տարեկան հասոյթ	70.339.912

Ընկերութիւնս Փոխանակաց Նրաբաժանումներ կ'ապահովագրէն մթերանոցներ, բնակութիւններ և ասոնց մէջ պատուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակներով։

514 Լիազօր Ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌԼԻԿ ԱՕՏՈՒԱՆԵԱՆՈՒՐ. Պոլիս, Պահչէ—Գապու, Անանիտոսի խան. 20 Ալ.

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ. Ա. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Եանցի զարեջրատան վրայի յարկը, ճիշդ Զըպուրճեանց դէմը)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենաատակ ցաւած ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնեն. ցաւով դիմելու եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։

Ներահեղ եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յարմարեցնելով բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւնը ըստ տարիքի, ծամողութիւնն եւ ազգաց արտասանութիւն հրաշխաւորելով։

Բերանի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ ատցանոցներու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամահանութիւն։

Յ. Գ. Զմեռները կիրակի օրերն ալ (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաև ամէն օր (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

Մանօր —Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ ՋՈՒՆԻՆՔ !! 197

EMULSION SCOTT

ՍԿՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին նշանը

աշխարհի մէջ լաւագոյն դեղն է

ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ

ամէն տեսակ հիւանդութեանց համար։

Ամենէն ախորժահամ ձկան իւղն է «լիրոֆոսֆիթ տը չօ է տը սոտա» ի հետ խառնուած։ Տղայք հանդարտ կ'ուտեն հաստակ զայն։ Բնաւ ուրիշ դեղ մը սաստ չտի ազդեցիկ չէ, բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏՔ, ԽՈՑԼ (արքաք),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԾԻՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱՔԵՐՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱՋԸ,
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործակատարը Ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԻԷՐ ԵՒ ՀԱՒՐԼ 531

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՓԵՆԱՒԻՐ

Ընդդէմ Հէլի, Կ. Պոլսոյ և Օպիոսի

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Ալպանս	1069	Գօմօ	1497	Նօզօ	1011	Մարմօ	724	Ռօզարիօ	186
Ալէքթօ	3807	Գօնկօ	2906	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Մարֆօ	1113
Անձէլօ	1541	Գորսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Ծիրիօ	1735
Արիսսաօ	2377	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միրաստս	3557	Միվիոս	1193
Պասսաս	1822	Տօմինօ	937	Հինաու	3720	Միլօ	1057	Մրէզս	1200
Գօրտինս	1264	Տուրս	2283	Հորտոնիս	3600	Մոնդէպելլօ	1735	Թասսս	1328
Գրանս	1076	Տրարս	1713	Հուսմէրը	595	Մուրիլլս	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Գրիլնս	841	Տինամս	504	Իակօ	2354	Նէրս	1083	Թօրիս	3827
Գրֆֆալս	4431	Իպրս	2464	Իտանս	5540	Օձիս	4100	Պօէնս	1470
Գէյրս	1671	Իլտորատս	1520	Ձիլնս	1080	Մնձարիս	4036	Թորքիտս	487
Դալիբաս	1337	Եբազս	1841	Ֆէնս	1053	Որլանս	1535	Ուլբիկնս	2429
Գամէս	1244	Ֆիտս	954	Ֆոլբինս	2307	Բաէբրս	1637	Վասրս	1914
Գազս	1094	Ֆինլանտ	1828	Ֆօմնս	1700	Բօյս	510	Վօյս	1289
Գիրակս	2729	Ֆլամինկս	849	Լէս	1053	Բիանքս	2229	Վօյնթուրնս	2396
Միսէրս	1834	Ֆրանսիսքս	4582	Լէբանոս	2272	Բինայտս	1663	Եէտս	1850
Գլիս	2697	Կալիլէս	3060	Լիվօրնս	1643	Բօլս	1613	Զէրս	1200
Գօլօրատս	4235	Կիրանս	1243	Լօրէնցս	3191	Բամէս	1789		

Լօrենցս շոգենաւը, նաւապետ Ռ. ինկ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։

Թոնկիս շոգենաւը, նաւապետ Ճոնս, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է ամսոյս 29ին և դեկտ. 12ին հոս կը սպասուի։

Դիմել առ գործակատար Ֆ. ՀԻԼՏ ԻՆՏ ՐԻՏԶՕ

Թիւ 23—24, Թիւրիւք Մեհլէթ խան, Ղալաթիա 377

ՖԻՐԵՏ. ԼԻՇԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈՓԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերպուլ և Աբերտին գէմ բանալ ելեր

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Վիրգորիան	10500	Ֆլավիան	[illegible]
Սուսէնեան	10500	Եմիրզիան	[illegible]
Թէսորիան	10500	Ցարտ.ին	[illegible]
Լանքասդրիան	9000	Ալմերիան	[illegible]
Ֆիլատէլֆիա	9000	Ճրասիան	[illegible]
Գօլօմպիան	8000	Ամերիան	[illegible]
Ճօրճիան	8000	Ամստրդամ	[illegible]
Գոսպոնիան	8000	Ալզաշիան	[illegible]
Ֆիրմինիան	8000	Լիսսպան	[illegible]
Ֆայէրնիան	3700	Մինեմօ	[illegible]
Վալօնիան	3700	Օրօրդ	[illegible]
Ֆլամինիան	3700	Լիսպան	[illegible]
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի ապրիքէն կը խնդրուի ապրանքն այլուր փոխադրելու համար (թէթեւ մաքաստանն հանելու համար) [illegible] նաւէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար՝ [illegible]

ԷՏՎԱՐ ԼԻՇԼԱՆ

Ղալաթիա, քարափին

600 հին տեղը մաքաստան

COMP RUSS

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՓԵՆԱՒԱՑԻ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւնք

Հ. 26 9 Օսմ.ան ժամը 4ին յետ միջօրէի
Դ. 27 10 Իզմիր, Բիրէ, Ադիբամանը [illegible] 10ին միջօրէին առաջ [illegible] Ադիբամանդան, Բուրսա-Մուդանիա, [illegible] Ֆա, Գէլբուզ և Բարլա։
Ե. 28 11 Օսէան ժամը 9ին միջօրէին առաջ
Շ. 28 11 Մինէպոլու, Սինոպ, Սամսուն, Տիրասոն, Տրապիզոն, Գիրէ։ [illegible] Գուլ ժամը 1ին առաջ միջօրէին։
Բաց. 29 12 Օսմ.ան ժամը 4ին յետ միջօրէի։

ՇՈՓԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՄԱՐԱՅԻ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ն. ԲԱՖԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍԿԱՍԷՐՈՒՄ ՇՈՓԵՆԱՒԱՐ

Հոկտ. 9ին Առաւեմի, Մարսիլիոյն
» 9ին Միսկրեի, Պաթուտն։
» 10ին Սամսուն, Անդէրսան։

ՏՈՆԿԻՆԻՆԵՐ

Հոկտ. 10ին Առաւեմի, Սամսուն, Գրանդ և Պաթում։
» 9ին Միսկրեի, ուղ. Մարսիլիոյ

Ճոնսեր ուղղակի Բարքիլ [illegible]
Առաջին կարգի 245 ֆրանկ [illegible]
175 ֆրանկ։ Տեղեկութիւն [illegible] գրիչներ Գործակալին Քովի [illegible]
Գրոյ։ 516 Թ. ԲԱՖՖԻ

Արտօնատէր ՋԱՐԵՀ ՇՈՒՄՈՆԵԱՆ

—)(103)(—

ԹԷՕՏՈՐ ՈՒԱԴ—ՏԸՆԹԸՆ

ՕԼՈՒԻՆ

ԺԲ.

ՊԱՐԱԳԱՅԻՆ ՇՐՋԱՌՈՒԿ ԲԱՆՏԸ

3.

—Անձրեւոտ գիշեր մը երբ թատրոնին դրանը քով կեցած էի, լսեցի որ մարդուն մէկը ոստիկանի մը հարցուփորձ կ'ընէր Լուսէքսը փողոցի գեղուհիին վրայով և մտածեցի թէ շատ լաւ գիտէի ինչ որ կը նշանակէ այս քաղաք։ Ուստի վազեցի գտնելու պարուսը։ Տեսած էի որ միշտ կը հսկէր անոր վրայ։ Բայց պառաւը գացած էր ինչպէս նաև գեղուհին ալ։ Ատոր համար վազեցի եկայ հոս, և տեսայ որ պառաւն ու աղջիկը կ'ընթրէին կարելի եղածին չափ հանդարտիկ։ Պառաւը լսած էր երիտասարդին խօսակցութիւնը ոստիկանին հետ՝—թէպէտ չէի գիտեր այնքան մօտ կեցած ըլլալը—և կայծակի արագութեամբ հեռացուցած էր զանձ։

—Ատիկա ես էի, ըսի, Աստուած իմ, Աստուած իմ. եթէ միայն ճանչցած ըլլայի։

—Ձեր դէմքին վրայ միւնոյն արտայայտութիւնը կայ հիմա, և հաղարներու մէջէն պիտի ճանչնայի զձեզ։

—Բօլի Օնիրը, ըսի, ահաւասիկ իմ հասցէս, և եթէ երբեք բարեկամ մը պէտք ունենաք և վարանիք, պիտի գիտնաք թէ ուրկէ կրնաք օգնութիւն գտնել և տուի ուրիշ ոսկի մըն ալ։

—Բարի մէկն էք դուք, պատասխանեց. չեմ սխալիր բնաւ։

—Մենաք բարով ըսի, թօթուելով ձեռքը։ Լաւ հոգ տար տիկին Կուռնընի։

—Շատ աղէկ, պատասխանեց, և ժըպիտ մը փթթեցաւ դէմքին վրայ։ «Կտրծեմ թէ պէտք է ըսեմ ձեզ հիմա,» շարունակեց. «թէ պառաւը այլեւս ջրգողութենէն հիւանդ չէ. կրնար քսան մղոն տեղ երթայ։ Անգլիոյ մէջ չկայ եղ մը որ անոր կէսին չափ ոյժ ունենար։ Անիկա հիւանդ կը ձեւանայ։»

—Հիւանդ կը ձեւանայ, բայց ինչո՞ւ։

—Մտիկ ըրէ, խմած չէ. ալէկան մեռնելէն ի վեր կաթիլ մը օղի բերանը դրած չէ։ Բայց շատ քաջառողջ է։ Անանկ կը կարծէ որ գեղուհւոյն ազգականները զինքը բանտ պիտի դնեն իրը առեւանգող։ և իրեն այնպէս կը թուի թէ մէկը որ իրեն կը մտահոգայ՝ ոստիկան մըն է լիսզօր։ Անկողնոյն մէջ կը պառկի դուրս չելլելու համար մինչեւ որ տեղէն մեկնի։

—Ո՞ւր կ'երթայ կոր ուրեմն։

—Իր զաւկին Պօլին ետեւէն երթալու խօսքեր կ'ընէ. ամուսինը կալէսցի մըն է, ծովու վրայ կ'անցունէ կեանքը։

—Ըսիք թէ խմելը մէկ կողմ թողած էր, հարցուցի։

—Այո. խելքը կը թողուներէր գեղուհիին վրայ. ու երբ գեղուհին մեռաւ ըսաւ. «Կը զգամ թէ իմ խմելուս երեսէն էր որ գեղուհին կորսնցուցի, ու ալ երբեք բերանս օղի չպիտի դնեմ, Բօլ։»

—Մեծ յանցանք մը չէ մայր Կուռնընի պէս կնոջ մը հետ գտնուած ըլլալ ըսաւ Սինֆի։ Գեղուհին կս սիրէր զանի։ Պէտք էր որ սիրէր։

—Սովորաբար Ուռնահար կը կոչէր զանի, բաւ աղջիկը։ Շատ կը սիրէր զայն երբ միասին ըլլային, բայց զանի մոռնալ կը թուէր իրարմէ բաժնուած ըլլալուն պէս։

Սինֆի ու ես դուրս ելանք տունէն։

Կրէյթ Գուրն Սթրիթի մէջ ձեռքս բռնեց իրը թէ ինս բարով ըսելու համար։ Բայց կեցաւ ինծի նայեցաւ մտադիր, ու ես անոր նայեցայ աչքերիդ. վերջապէս յարեց.

—Եւ հիմա բարեկամս, պիտի երթանք Գինկսքրն Վէյլ, հայրս տեսնելու։

Երբ կը քալէինք, պատմեցի իրեն թէ ինչպէս նորէն գերեզմանին մէջ դրի գոհարեղէնը։

—Գիտէի թէ այդպէս պիտի ընէիր։

Այո. լսեցի ես միւնոյն բանը գերեզմանատորին ըսելդ։

—Ես սակայն, ըսի, ցաւագին չեշտով մը, «Հակառակ ասոր և հակառակ Ոսկերչէն Աչէն, մեռած է ան։»

Սինֆին հիմա երեսս կը նայէր լռին։ Նոյն իսկ իր հրաշալի հաւատքը ընկճուած կը թուէր։

4.

Քանի մը օր քալեցի Սինֆիին հետ դէպի Ուիմպլտըն Թօմբն և Ռիչմոնտ Բարք։ Օգը անսովոր կերպով պայծառ էր հիմա տարւոյն այս եղանակին։ Սինֆի կ'ուզէր քովէս քալել լռիկ ու ինչ։

Բայց ես չէի կրնար ժիրսիներուն հետ ինս։ Առանձին ըլլալու էի։ Անմիջապէս բաժնուեցայ ժիրսիներուն տաղաւարէն և Լօնտոն վերադարձայ ուր Իթօն Սքուէյրէն ոչ հեռու տան մը մէջ խել մը սենեակներ բռնեցի։ Թոքերուս մէջ կ'ընթանար զգուելի մթնոլորտը քաղաքին ուր կորսուած էր Ուէնիֆրէտ, կ'ընթանար տաք ու հեղձուցիչ, անապատ խորշակներուն պէս։ Անկարելի էր հոն մնալ, վասն զի սայայատակը ոտքերս կ'այրէր կարծես, բորբոքեալ հնոցի մը տակտակամածին պէս։ Ինձ համար արեւը գաղջելի աչքն էր դիպուածին որ վար կը նայէր անագորոյն ամոր մերկ գլխին վրայ և անոր ոտքերը կը բշտէր։

Գիշերը կանթեղները կը թուէին շողալ, քթթել ողբերգու թեանս անդադար գիտակցութեան մը մէջ,—իրական կեանքի հիւղային ողբերգութեանս, ուստի նմանը ոչ մէկ բանասաեղծ կրնայ երեւակայել։ Բայց ինչ որ անտանելի կ'երեւցաւ կը պատճառէր ինձ, ինչ որ կը դրդեր զիր անմիջապէս մեկնիլ Լօնտոնէն, փողոցներուն մէջի անհամակիր կերպարանքներուն տեսքն էր։ Թէպէտ համարութիւնը բնաւ փոփոխք չէր կրեր տալ ինծի, Լոնտոնի բիւրաւոր անհամակիր աչքերը կը կատղեցնէին զիս։

—Մեռած մուրացիկի մը քուրջերուն մէջ, մեռած խրճիթի մը մէջ, կը մրմնջէի մոլեգին, երբ արեւմտեան ծայրին թանձրները ու ցանցառ լոյսերը կ'ացնդէին քովէս։ Մեռած խրճիթի մը մէջ. և այս Լոնտոնը, այս ընդարձակ, ծաղրելի, խիտ մարդկային մրջնաբոյնը, որուն միլիոնաւոր անարգ ու ապուշ կեանքերը արժանի չէին անոր շրթունքներուն մէկ շունչին, այս Լոնտոնը կը մերժէր զանի, կը թողուր որ կորսուի ան իր ազտեղութեանց ու թշուառութեանց մէջ։

Սիրելն ու Ուիլոբրսբինը Անգլիա վերադարձած էին։ Տ'Առսի տակաւին դուրսը էր։

Ներքին գործոց նախարարութեան դիմումը ըրի որպէս զի չքաւորներու գերեզմանը բացուի։ Հանդուցեալի [illegible] ազգականը չըլլալուս պատճառաւ [illegible] տօնակաները մերժեցին։ Նոյն իսկ նախկան հետաքրքրութիւններն ընել։

Այն միջոցին արիւն կոնքի [illegible] բնաւ լուր մը չառի Բօլի Օնիրէն։ Վիրաւոր գրի Բրիմրոզ Գրոթ երթալս [illegible] նել թէ ինչ եղած էր կինը։

Բրիմրոզ Գրոթ հասնելուս [illegible] տանը փեղկերը բաց էին։ Դուռը [illegible] լուս երբ պատասխան չտաք, [illegible] անկիւնէն անցնող գինեպանի մի [illegible] կերտէ մը սուրգեցի որ տիկին [illegible] փախած է։ Ոչ աչակերտը և ոչ [illegible] մէկը չէրցաւ ըսել ինձ թէ ո՛ր [illegible] ցած էր։

—Բայց ո՞ւր էր Բօլի Օնիրն, [illegible] ցուցի մտածեց. վասն զի սկսած էի [illegible] նախատել ինքզինքս [illegible] գանց ըրած ըլլալուս համար։

—Կրնամ ձեզի ըսել թէ ուր է [illegible] Բօլին, պատասխանեց տիկերը։ [illegible] Նորթ գերեզմանատան մէջ է, սակայն [illegible] ներին վար ինկաւ ու գլուխը [illegible] ցաւ։

—Ինչ, վարը կը բնակէր ան [illegible] ըսի։

Թարգմ. ՀՐԱՆՏ ԵԱՆԵՆՑ

(Շարունակելի)